

Ung i Oslo 2021

5. til 7. trinn

Anders Bakken
Siri Myrold Osnes

ungdata

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
VELFERDSFORSKNINGSINSTITUTTET NOVA

Ung i Oslo 2021

5. til 7. trinn

Anders Bakken
Siri Myrold Osnes

Innhold

<u>Forord</u>	1
<u>Sammendrag</u>	2
1. <u>Oslos sosiale demografi</u>	8
2. <u>Livskvalitet</u>	10
3. <u>Venner</u>	12
4. <u>Foreldre</u>	16
5. <u>Skole</u>	18
6. <u>Lokalmiljøet</u>	22
7. <u>Fritid</u>	24
8. <u>Helse</u>	30
9. <u>Mobbing</u>	36
<u>Om undersøkelsen</u>	38
<u>Definisjoner</u>	43

NOVA Rapport 10/21

© Velferdsforskningsinstituttet NOVA, 2021
NOVA – Norwegian Social Research
OsloMet – storbyuniversitetet

ISBN (trykt utgave): 978-82-7894-789-0
ISBN (elektronisk utgave): 978-82-7894-790-6
ISSN 1893-9503 (online)

Forfattere: Anders Bakken og Siri Myrold Osnes

Illustrasjonsfoto: © Colourbox.com

*Henvendelser vedrørende publikasjonen
kan rettes til:*

Velferdsforskningsinstituttet NOVA
OsloMet – storbyuniversitetet
publ-nova@oslomet.no
www.oslomet.no/om/nova

Denne rapporten refereres til som:
Bakken, A. & Osnes, S.M. (2021). Ung i Oslo 2021. 5. til
7. trinn. NOVA Rapport 10/21. Oslo: NOVA, OsloMet

Forord

Ung i Oslo 2021 er Oslo kommune sin Ungdata-undersøkelse. I 2021 inneholder undersøkelsen en barnedel som går til elever i 5. til 7. trinn, og en ungdomsdel som går til elever på ungdomstrinnet og i videregående.

I denne rapporten presenteres resultatene fra barnedelen av undersøkelsen, eller det som kalles for Ungdata junior. Ungdata junior er et spørreskjemabasert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i alderen 10 til 12 år har det, og hva de driver med i fritiden.

Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet har gjennomført undersøkelsen på oppdrag fra Oslo kommune. Undersøkelsen er finansiert av Oslo kommune og Helsedirektoratet.

Undersøkelsen ble gjennomført i en særdeles krevende periode våren 2021 etter at barn og unge hadde levd over ett år med en rekke sosiale restriksjoner grunnet Covid-19-pandemien. 14.689 barn fra 5. til 7. trinn deltok i undersøkelsen, som ble gjennomført på 101 skoler over hele Oslo. Svarprosenten er 77 prosent.

Rapporten oppsummerer hovedresultatene fra barnedelen av Ung i Oslo 2021 og gir et oppdatert og bredt bilde av hvordan barn i Oslo har det, og hva de driver med i fritiden. Rapporten tar for seg en rekke temaer og analyserer forskjeller og likheter mellom barn i Oslo og i resten av landet. Et gjennomgående tema handler om hvordan gutter og jenter og barn på ulike klassetrinn har det, samt om sosiale forskjeller knyttet til barnas sosioøkonomiske familiebakgrunn, innvandrerbakgrunn og bydelstilørighet.

Det er utarbeidet en egen rapport for ungdomsdelen av undersøkelsen. Det er også utarbeidet egne rapporter for hver av bydelene – en for barneskolen, en for ungdomsskolen og en for elever på videregående. Rapportene er tilgjengelige via Korus Oslo sine nettsider (korusoslo.no) og på ungdata.no.

Ung i Oslo 2021 har involvert et stort antall aktører som fortjener en stor takk. For det første vil vi takke alle barna som har deltatt i undersøkelsen for at dere bidrar til forskning. Informasjonen barna gir innebærer at samfunnet får et solid kunnskapsgrunnlag til å kunne gi et helhetlig bilde av hvordan det er å vokse opp i Oslo. Derne vil vi takke alle skolene som har deltatt. Det har vært en spesielt krevende datainnsamling i 2021, med mange utsettelse og hindringer i forbindelse med koronaregler som stadig endret seg våren 2021. Takk til alle kontaktpersoner, lærere, skoleledere og andre ansatte i skolene for den betydelige innsatsen dere har nedlagt i forbindelse med gjennomføringen. Takk også til Utdanningsetaten for godt samarbeid i forbindelse med rekruttering av skoler og formidling av informasjon til foresatte og elever.

Sist, men ikke minst, vil vi takke Yvonne Larsen (Korus Oslo, Velferdsetaten) og Kjersti Varang (Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester) som har deltatt i styringsgruppen for Ung i Oslo 2021. Vi takker for et godt samarbeid i alle faser av undersøkelsen. Resultatene utgjør et viktig kunnskapsgrunnlag for byens oppvekstpolitikk, og vårt håp er at resultatene fra årets undersøkelse blir brukt aktivt i arbeidet med å gjøre byen og bydelene til enda bedre steder for barn og unge å vokse opp.

Oslo, 20. september 2021

Anders Bakken, forsker og prosjektleder for Ung i Oslo 2021
Siri Myrøld Osnes, forskningsassistent

Seksjon for ungdomsforskning
Velferdsforskningsinstituttet NOVA
OsloMet – storbyuniversitetet

Sammendrag

I denne rapporten presenteres resultatene fra barnedelen av Ung i Oslo 2021, eller det som kalles for Ungdata junior. Målet er å få et kunnskapsgrunnlag om hvordan barn i Oslo og i de ulike bydelene har det, og hva de driver med i fritiden sin. Det er første gang barnedelen av Ung i Oslo gjennomføres i hele Oslo og dermed første gang det er mulig å si noe om barns oppvekstssituasjon i byen som helhet og i alle bydelene.

Rapporten tar for seg en rekke temaer som er relevante i barns hverdagsliv, om fritidsaktiviteter og mediebruk, om venner og om forholdet til foreldre og nærmiljøet, om helse, trivsel og livskvalitet og om mobbing. I rapporten analyseres forskjeller og likheter mellom gutter og jenter på ulike klassetrinn og sosiale forskjeller knyttet til sosioøkonomisk familiebakgrunn, innvandringsbakgrunn og bydelstilørighet. Rapporten sammenlikner barn i Oslo med barn med i resten av landet.

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden mars-mai 2021, mens Covid-19-pandemien og smittevernstiltak fortsatt begrenset barns utfoldelsesmuligheter i skolen og på fritiden.

Hovedfunn

Selv etter å ha levd over ett år med pandemi og med de konsekvensene det fikk for barnas hverdagsliv, mener nesten alle barn i Oslo at de har et bra liv. Også på andre områder gir barna uttrykk for høy grad av tilfredshet, de aller fleste er fornøyd med foreldre, venner, skole og nærmiljøet. De aller fleste rapporterer også om god helse, mens et mindretall er mye utsatt for ensomhet, triste tanker eller mobbing.

På de fleste områdene i rapporten kommer barn i Oslo bedre ut enn gjennomsnittet av barn i resten av landet. Barn fra de mest ressursrike delene av Oslo og fra de mest ressursrike familiene kommer også bedre ut, men forskjellene er mange steder mindre enn det man kunne forvente ut fra de betydelige økonomiske og kulturelle forskjellene som finnes i Oslo.

På ett område er det imidlertid store sosiale forskjeller. Det handler om deltakelse i idrett og andre organiserte aktiviteter. Mens nesten alle barn i noen av bydelene er med på faste fritidsaktiviteter, gjelder det halvparten av barna i andre bydeler.

Rapporten synliggjør også noen særskilte utfordringer knyttet til jenter i 7. trinn. Som gruppe skiller de seg negativt ut på mange av undersøkelsens livskvalitetsmål.

” **Det store flertallet barn hadde et godt liv våren 2021 – selv etter å levd med en pandemi i ett år**

De aller fleste har det veldig bra, men ikke alle

Et hovedfunn er altså at de aller fleste barn opplevde å ha et bra liv. De fleste ga også uttrykk for at de har et godt selvbilde. Da barna svarte på undersøkelsen i mars-mai 2021, var 71 % helt enig i at «livet mitt er bra» og 23 % var litt enig. Bare 2 % var helt uenig i dette utsagnet. At 78 % opplevde at de hadde alt de ønsket seg i livet, sier også noe om hvordan det store flertallet av barn i Oslo hadde det i denne perioden. 87 % var veldig godt fornøyd med seg selv.

Gode relasjoner til foreldre og venner

Resultatene viser at de aller fleste barn har tette bånd til foreldrene sine. Nesten alle guttene og jentene er godt fornøyd med egne foreldre, og nesten alle barna oppfattet at foreldrene deres liker dem som de er, og at de er flinke til å gi barna sine ros. De aller fleste foreldre kjenner vennene til barna, og de vet hvor barna er i fritiden.

En mindre gruppe barn opplever imidlertid ikke foreldrene sine like positivt. Hvor mange dette gjelder, avhenger av hva som er kartlagt, men gruppen utgjør om lag 5 %. Dette er barn som opplever foreldrene sine som lite støttende, som er misfornøyd med foreldrene sine, eller som ikke liker å være sammen med dem. Det er imidlertid en del flere (17 %) som opplever at foreldre ofte kjefter på barna.

Venner utgjør en viktig del av barnas liv

Undersøkelsen viser at de aller fleste barn er sammen med venner på fritiden – enten hjemme hos hverandre eller ute et sted. Det er imidlertid stor variasjon når det gjelder hvor ofte barn er sammen. Mens noen er sammen med venner mange dager i uken, er andre sammen med venner av og til. Det er vanligere at barn møter vennene sine ute enn hjemme. Litt flere jenter enn gutter møtes hjemme, mens litt flere gutter enn jenter møtes ute. De aller fleste barn har noen de kan være sammen med, både på skolen og i fritiden.

Undersøkelsen viser at 1 % av barna ikke har noen de vil kalle venner nå for tiden, og at 1 % aldri har noen å være sammen med på fritiden. Det er også noen barn som sier at de som regel ikke har noen å være sammen med. Litt flere jenter enn gutter er usikre på om de har noen å være sammen med.

90 prosent av barna har en fortrolig venn, en venn de kan snakke med om alt mulig. Det store flertallet – to av tre barn – er aldri ensomme. Det er likevel en del (27 %) som noen ganger opplever ensomhet, mens 10 % ofte eller veldig ofte gjør det. Ensomhet er langt mer utbredt blant jenter enn blant gutter. Blant jentene øker andelen som ofte føler seg ensomme, fra 10 % i 5. trinn til 19 % i 7. trinn. Blant guttene er tallet nokså konstant rundt 5 % på alle klassesertrinn.

” De fleste trives på skolen, men en del gruer seg til å ha prøver og å snakke foran klassen

Høy skoletrivsel, men en del gruer seg til skolen

Å trives i skolen er viktig både for læring og for barnas livskvalitet. Det er derfor et viktig funn at så mange som 93 % av barna trives på skolen. Nesten alle barn opplever at lærerne deres bryr seg, at de passer inn blant elevene i klassen, og at de alltid har det bra i friminuttene. På den annen side er det nokså mange barn (65 %) som kjeder seg i timene, og det er en del (23 %) som ofte gruer seg til å gå på skolen. Det siste kan skyldes mange ting, alt fra mobbing til faglige og sosiale utfordringer.

I undersøkelsen ble barna spurt om de gruer seg til å ha prøver, og om de føler seg redde hvis de må snakke foran klassen. For de aller fleste er ikke dette et særlig stort problem. Men rundt en av fire sier at de gruer seg ofte til prøver, eller at de ofte er redde for å snakke foran klassen. Det er vanligere at jenter kjenner på slike følelser enn gutter. Når det gjelder trivsel i skolen for øvrig, er det ikke spesielt store forskjeller mellom jenter og gutter.

Skolen er ikke ferdig når skoleklokka slår, og de aller fleste barn bruker en del tid på lekser. Halvparten bruker mellom en halv time og en time en vanlig dag. 30 % bruker mer tid, og 19 % bruker mindre tid. 2 % av barna gjør aldri eller nesten aldri lekser. Det er ikke store forskjeller i andelen gutter og jenter som bruker mer enn en time på lekser hver dag, med unntak av jentene på 7. trinn, som er de som bruker mest tid.

Aktiv fritid

Undersøkelsen viser at de aller fleste er svært aktive i fritida. 5 % av barna i Oslo har aldri vært med på faste, organiserte fritidsaktiviteter, mens tre av fire er med i en eller annen form for organisert eller fast fritidsaktivitet. Over halvparten er med på slike aktiviteter minst tre kvelder i uken.

Det aller vanligste er å være med på idrett. Bare 14 % av barna driver aldri med noe sport. 66 % av barna er derimot med i idrett som en fast fritidsaktivitet. I tillegg er det en del som driver med sport eller trener på andre måter utenom idrettslagene. Litt flere gutter (70 %) enn jenter (62 %) driver med idrett, men blant guttene er det langt flere som driver med dette ofte. Guttene som driver med idrett, er med andre ord enda mer aktive enn jentene.

Mange barn er også på fast basis med i et kor eller korps (16 %) eller i en teater- eller dansegruppe (13 %). 24 % av barna deltar vanligvis på aktiviteter i en fritidsklubb eller juniorklubb, og omtrent like mange deltar i religiøse aktiviteter. 8 % av barna driver med ridning eller er i stallen. Jentene er i klart flertall både når det gjelder deltakelse i kulturorienterte aktiviteter og i ridning. Det er også noen flere jenter enn gutter som bruker fritidsklubbene, mens det er en liten overvekt av gutter som deltar i de religiøse aktivitetene.

De aller fleste barn bruker tid på skjermaktiviteter. I denne alderen er det imidlertid stor variasjon når det gjelder hvor mye tid hver enkelt bruker. Barna fordeler seg mer eller mindre likt i fire grupper, der en av fire bruker mindre enn to timer, en av fire bruker 2–3 timer, en av fire bruker 3–4 timer, og en av fire bruker mer enn 4 timer. Å se på serier og Youtube er den vanligste aktiviteten, men mange bruker også mye tid på dataspill eller på spill på mobilen. En god del i denne alderen bruker sosiale medier, men det er langt vanligere blant de på 7. trinn enn de på 5. trinn. De fleste barn bruker også noe tid på å lese bøker, men bare en mindre gruppe bruker mye tid på dette.

Guttene i denne alderen bruker generelt mer tid enn jenter på skjermaktiviteter. Mye av forklaringen handler om dataspill, som har en svært tydelig kjønnsprofil. Mens 75 % av guttene bruker mer enn en time hver dag på dataspill, gjelder det 26 % av jentene. Flere jenter enn gutter bruker sosiale medier. Når det gjelder tid brukt på andre skjermaktiviteter og det å lese bøker, er det bare mindre kjønnsforskjeller.

Å ha et lokalmiljø som oppleves som trygt og godt, er avgjørende for en god barndom. De aller fleste barn er godt fornøyd med nærområdet sitt og så mange som 94 % føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor. 93 % føler seg trygge på vei til og fra skolen. Gutter og jenter er omtrent like trygge når de er ute i området der de bor, men flere gutter enn jenter føler at skoleveien er trygg.

De fleste barn har god fysisk og psykisk helse

I Ung i Oslo ble barna spurt om hvordan de har det både fysisk og psykisk, og hvordan de generelt vurderer egen helse. Resultatene viser at de aller fleste er godt fornøyd med helsa si, og at et mindretall rapporterer om fysiske og psykiske plager.

Samtidig er det såpass mange som 10 % av barna som daglig sliter med ulike former for helseplager, som for eksempel kvalme, hodepine eller magesmerter. Det ble også identifisert en mindre gruppe av barn på 6 % som ofte eller veldig ofte opplevde kjennetegn på nedstemthet, som for eksempel kjente på triste følelser eller følte at ingenting var gøy mer.

Omfanget av fysiske og psykiske plager blant barna i Oslo er omtrent det samme som i resten av landet. 19 % av barna i Oslo har i løpet av den siste uka brukt smertestillende tabletter, mot 22 % i resten av landet.

Tilstrækkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. 60 % svarte at de sov 9–10 timer den siste natten før de svarte på undersøkelsen, mens 10 % sov 11 timer eller mer. 40 % av barna sov 8 timer eller mindre. Søvnvanene endrer seg mye med alderen, der de eldste sover langt mindre enn de yngste. 22 % av barna har ofte eller veldig ofte problemer med å sove.

Jentene skårer i gjennomsnitt dårligere enn guttene på alle helseindikatorerne som ble kartlagt. Som gruppe er jentene mindre fornøyd med helsa si, de opplever flere fysiske og psykiske plager, bruker smertestillende i større grad, og flere har problemer med å sove enn gutter.

Størrelsen på kjønnsforskjellene varierer imidlertid med alder. Mens de typisk er små eller fraværende i 5. trinn, er det betydelige forskjeller i egenvurdert helse mellom gutter og jenter blant elevene i 7. trinn. Dette kan ha sammenheng med at jenter modnes raskere enn gutter.

Når barn forteller om vonde eller vanskelige følelser og tanker, er det viktig at det finnes ressurspersoner som barna kan snakke med. 89 % av barna er helt sikre på at de har minst en person de kan gå til. Mor er den som barna oftest oppgir som støtteperson, men det er mange som også kan gå til far. Halvparten er sikre på at de har venner de kan snakke med. Det er også mange som sier at de kan gå til søsken, men også læreren og skolehelsetjenesten.

Undersøkelsen viser samtidig at omtrent en av ti ikke er sikre på om de har noen de kan gå til. Dette er en gruppe som det kan være grunn til å ha et særskilt fokus på.

Mobbing og negative hendelser på nett og mobil

Mobbing er ofte et alvorlig problem for de som blir rammet. En stor majoritet (84 %) oppgir at de aldri eller nesten aldri har blitt stengt ute, blitt plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida. 9 % opplevde å bli utsatt for dette minst en gang hver 14. dag. Det er flere jenter enn gutter som var utsatt. Utbredelsen av mobbing var mest utbredt i 5. trinn og ble redusert en god del fram til 7. trinn.

Barna ble også spurt om de opplevde negative hendelser på nett eller mobil, som det å bli utestengt eller truet, eller om noen hadde skrevet eller delt sårende tekster, bilder eller videoer av dem. Totalt har 32 % opplevd minst en slik episode i løpet av de siste månedene. Det vanligste er å oppleve at noen skriver sårende ting til eller om dem (19 % opplevde dette). 16 % opplevde å bli stengt ute fra sosiale ting på nettet. 10 % opplevde trusler, mens 6 % opplevde at noen la ut sårende bilder eller videoer av dem.

For mange barn har dette vært enkelthendelser eller noe de opplevde noen få ganger. For de som opplever slike ting gjentatte ganger, vil det kunne defineres som nettmobbing, men selv enkeltepisoder vil kunne oppleves som krenkende for de som blir utsatt.

Andelen som har opplevd en eller flere negative hendelser på nett og mobil, er omtrent den samme i alle klassetrinn. Det er imidlertid flere jenter enn gutter som utsettes også for denne typen krenkelser.

En krevende pandemitid

Årets undersøkelse ble gjennomført våren 2021. De fleste som deltok, svarte på undersøkelsen i mars og april. Dette var en spesiell tid. Koronapandemien hadde vart over ett år, og gjennom hele vårhalvåret 2021 var det fortsatt en rekke restriksjoner med konsekvenser for barns hverdagsliv.

Fritidsaktiviteter var delvis stengt og delvis åpent. Det samme gjaldt skolene.

At elevene tidvis var på skolen og tidvis fikk digital hjemmeundervisning skapte utfordringer også for datainnsamlingen, som skulle skje mens elevene fysisk var til stede på skolen.

Sosiale forskjeller – bosted og familiebakgrunn

Oslo er en delt by med store kulturelle og økonomiske forskjeller mellom bydelene og mellom familier. Til tross for dette, er hovedbildet at barn – uansett hvor i byen de vokser opp og hva slags sosial bakgrunn de har – har et bra og aktivt liv.

På flere områder skiller det nokså lite mellom barn i ulike bydeler og mellom barn med ulik sosial bakgrunn. Fenomener som ensomhet, mobbing, livskvalitet og selvbilde, fysiske plager og hvor fornøyd de er med foreldrene sine, er mer eller mindre like utbredt uansett hvor i Oslo barna bor. På disse områdene skiller det heller ikke mye mellom barn med og uten norskfødte foreldre og med ulik sosioøkonomisk status.

På andre områder finner vi noen sosiale forskjeller, men uten at det er snakk om spesielt store utslag. For eksempel er det noen flere i de ytre østlige bydelene som opplever nedstemthet, det er litt flere som bruker smertestillende, og færre er fornøyd med helsa si. Det er også noen flere på østkanten som bruker mye tid foran en skjerm, uten at det sosiale mønsteret på dette området er helt tydelig.

Et område der sosiale ulikheter kommer svært tydelig til uttrykk, handler om deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter. Mens 88 % av barna i Bydel Nordre Aker er med på en eller flere faste fritidsaktiviteter, gjelder dette 50 % av barna i Bydel Stovner. Både innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status har mye å si for deltakelse. Mens 82 % av barna med norskfødte foreldre er med på faste fritidsaktiviteter, gjelder det 55 % av barna med utenlandsfødte foreldre. I tillegg kommer ulikheter knyttet til sosioøkonomisk status.

De sosiale forskjellene reflekterer i stor grad ulikheter i rekruttering til idrett. Men også deltakelse i en del av de kulturorienterte aktivitetene er langt mer vanlig blant barn i de mest ressursrike byområdene. Å spille et instrument eller synge er derimot mest utbredt i flere av de indre bydelene. Deltakelse i fritidsklubb og religiøse aktiviteter er mest utbredt i bydelene på østkanten og i enkelte indre bydeler.

Hvordan barn opplever nærmiljøet sitt, er også et område der sosiale ulikheter framtrer tydelig. Barn som vokser opp i de mest ressursrike områdene av byen, er mer fornøyd med lokalmiljøet der de bor, flere føler seg trygge der, og det er en høyere andel som opplever trygghet på vei til og fra skolen. Det er likevel ikke store forskjeller mellom bydelene når det gjelder det å treffe venner ute, mens det å være sammen med venner hjemme hos hverandre er langt vanligere blant barna på vestkanten.

Når det gjelder trivsel på skolen, er forskjellene mellom bydelene ikke spesielt store. Men flere av barna i de mest ressursrike byområdene er fornøyd med skolen de går på, samtidig som flere kjeder seg på skolen. Blant barna på østkanten er det noen flere som gruer seg til å ha prøve. Det er også flere som bruker mye tid på lekser på østkanten sammenliknet barn i de ressursrike byområdene.

På vei mot ungdomsalderen

I perioden fra 10- til 12-årsalderen skjer det store forandringer. Fortsatt er alle barn, men aldersfasen innebærer en bevegelse mot en begynnende ungdomstid, mot stadig større grad av selvstendighet. Det er imidlertid store forskjeller fra barn til barn hvor fort denne bevegelsen foregår. Modenhet og pubertetsutvikling betyr mye, og jentene er generelt tidligere ute enn guttene.

Selv om resultatene viser at det er mye som er likt på tvers av alder, er det en del områder der det skjer tydelige forandringer. På fritidsområdet er det størst endring knyttet til hvor mye tid barna bruker foran en skjerm. Mens rundt 3 av 10 på 5. trinn brukte mer enn tre timer daglig foran en skjerm, økte dette til rundt 6 av 10 blant 7. klassingene.

I denne aldersfasen får sosiale medier en langt mer framtrekkende plass i barnas fritid, og det er flere som bruker tid på serier eller på YouTube. Å spille dataspill endrer seg derimot ikke så mye. Samtidig med at skjermtiden øker, blir det i denne aldersfasen mindre vanlig at barna møtes fysisk hjemme eller ute. Det er også noen færre som driver med faste fritidsaktiviteter, og færre som opplever å bli mobbet etter hvert som de blir eldre.

En annen ting som forandrer seg, er at barna generelt blir litt mindre fornøyd med ting, eller kanskje en kan si at de ser på verden med et litt mer kritisk blikk enn før. Det er ikke snakk om dramatiske endringer, men en tendens til at færre blir fornøyd med helsa si, med foreldrene sine, med skolen de går på, og med nærmiljøet sitt etter hvert som de blir eldre.

Det er også flere av de eldste i denne aldersfasen som opplever ensomhet, flere har problemer med å sove, og flere mister energi eller begynner å miste energi eller kjenne på vanskelige og triste følelser.

Samtidig er disse endringene noe som utelukkende skjer blant jentene. I denne aldersfasen rapporterer svært få gutter om psykiske utfordringer, og dette endrer seg lite for guttene fra 5. til 7. trinn. Blant jentene skjer det imidlertid større forandringer, noe som kan skyldes modenhet og at flere har kommet langt i puberteten. En annen tolkning er at det er noe i barnekulturen som gjør at jenter tidligere enn gutter orienterer seg mot ungdomsfasen, og at de i denne prosessen støter på en del utfordringer som kan være vanskelig å håndtere.

Oslo versus resten av landet

I rapporten er oppvekstsituasjonen til barn i Oslo systematisk sammenliknet med situasjonen til barn i resten av landet. Sammenlikningsgrunnlaget er data fra Ungdata Junior-undersøkelser i 111 kommuner over hele landet. Disse undersøkelsene ble også gjennomført våren 2021 – med identiske spørsmål og forskningsdesign. Kommunene representerer både større byer, mellomstore kommuner og mindre kommuner i Distrikts-Norge.

Resultatene viser at barna i Oslo kommer bedre ut på de aller fleste indikatorene når vi sammenlikner med resten av Norge. Forskjellene er ikke veldig store, men det er en gjennomgående tendens til at litt flere av barna i Oslo er fornøyd med livet sitt, med foreldrene sine, skolen sin, nærmiljøet sitt og helsa si enn barn i resten av landet. Andelen som blir mobbet, som føler seg ensomme, som daglig har fysiske plager, eller som har problemer med å sove, er lavere i Oslo.

Barna i Oslo bruker også noe mindre tid på skjermaktiviteter, men flere er ute med venner. Andelen som er med på faste fritidsaktiviteter er 3 prosentpoeng lavere i Oslo. Det er imidlertid like mange i Oslo som andre steder som er med i idrett, og de idrettsaktive barna i Oslo er enda mer aktive enn barn andre steder, det vil si at de driver med idrett flere kvelder i uka enn det barn andre steder gjør. Oslo-barna skårer også noe høyere på skoletrivsel og færre synes at timene er kjedelige. Derimot er det litt flere av barna i Oslo som gruer seg til å ha prøve og til å snakke foran klassen. Det er også flere i Oslo enn andre steder som bruker mye tid på lekser. Det samme gjelder det å hjelpe til med husarbeid eller gjøre noe sammen med foreldrene sine.

Oslo versus resten av landet

Barnedelen av Ung i Oslo 2021 bygger på Ungdata Junior. Ungdata Junior er en undersøkelse som går til barn i mange kommuner over hele landet. Våren 2021 ble undersøkelsen gjennomført i 111 kommuner. Når resultatene for Oslo i denne rapporten sammenlignes med Norge, har vi lagt til grunn disse undersøkelsene. Datamaterialet utenom Oslo består av svar fra 43.761 barn og det er grunn til å tro at disse dataene representerer Norge som helhet. Selv om Oslo ikke inngår i disse tallene, brukes betegnelsen «Norge» i alle figurene der vi sammenlikner resultatene fra Oslo og resten av landet.

Om undersøkelsen

Barnedelen av Ung i Oslo ble gjennomført på 101 skoler i Oslo våren 2021. Planen var å gjennomføre undersøkelsen i uke 5–7, men omfattende koronatiltak gjorde at datainnsamlingen måtte utsettes, og den ble avsluttet først i slutten av mai. De fleste svarte på undersøkelsen i mars og april.

Målgruppen for barnedelen av Ung i Oslo er elever i 5. til 7. trinn. 14.689 elever fra disse klassetrinnene deltok i undersøkelsen.

Svarprosenten i undersøkelsen er 77 %.

Undersøkelsen gir et dekkende bilde av situasjonen for barn i Oslo og i de ulike bydelene våren 2021.

Undersøkelsen er anonym, og det var frivillig for barna å være med. Foresatte som ikke ønsket at barna deres skulle delta, kunne si ifra til skolen. Deltakerne kunne når som helst trekke seg, og de kunne hoppe over spørsmål de eventuelt ikke ønsket svare på. De aller fleste som deltok, svarte på de aller fleste spørsmålene.

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk og foregikk på skolen med en lærer eller en annen voksen til stede i klasserommet.

Mer informasjon om undersøkelsen finnes bakerst i denne rapporten. Det er også mer informasjon om undersøkelsen på ungdata.no og på hjemmesiden til [Ung i Oslo 2021](https://ung.oslo2021.no). På disse nettsidene kan du også laste ned denne og andre rapporter fra Ung i Oslo og Ungdata. Rapportene er tilgjengelige via Korus Oslo sine nettsider (korusoslo.no).

Oslos sosiale demografi

Oslo er en sammensatt by med stor variasjon i befolkningens levekår og livssituasjon. I byen finner vi de aller rikeste i landet, men også de aller fattigste. Hva slags ressurser foreldrene rår over kan ha mye å si for barns oppvekstsituasjon og for mulighetene de har i samfunnet. Oslo er også en by der slike ressurser er ujevnt fordelt i de ulike bydelene. Spørsmål om sosioøkonomisk familiebakgrunn og barnas bydelstilørighet er derfor viet stor plass i rapporten.

I Ung i Oslo ble barna spurt om de har tilgang til ulike typer av ressurser i familien. Resultatene viser at 82 % har sitt eget soverom, 89 % har tilgang til tre eller flere nettbrett eller datamaskiner, 86 % har bil og 80 % var på ferie med familien sin det siste året. Resultatene viser at det store flertallet av barn i Oslo har tilgang til de fleste av disse ressursene. Samtidig finnes det mange barn i Oslo med begrenset tilgang.

Spørsmålene er stilt med tanke på å klassifisere barn i sosioøkonomiske grupper. Basert på summen av barnas svar, ble alle delt inn i tre like store grupper; fra de med relativt få ressurser hjemme (lav sosioøkonomisk status) til de med mange ressurser hjemme (høy sosioøkonomisk status). I tråd med det vi ellers vet om sosiale ulikheter i Oslo, viser resultatene at barnas sosioøkonomiske bakgrunn varierer mye avhengig av hvor barna bor eller går på skole. Barn som vokser opp i Groruddalen, i Bydel Søndre Nordstrand eller i indre Oslo øst har i gjennomsnitt langt færre ressurser hjemme enn de som vokser opp i de vestlige bydelene eller i Bydel Nordstrand.

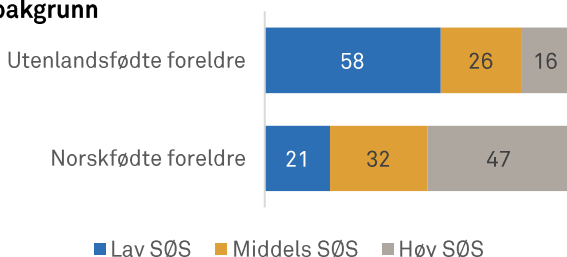
Oslo er den kommunen i landet med den største innvandrerbefolkningen. Blant barna som deltok i Ung i Oslo 2021 har 30 prosent to foreldre som begge er født i utlandet. I rapporten omtaler vi denne gruppen som barn med innvandrerbakgrunn eller barn med utenlandsfødte foreldre. Det er store variasjoner mellom bydelene når det gjelder hvor mange av barna som har innvandrerbakgrunn. Flest barn med innvandrerbakgrunn er det i flere av bydelene i Groruddalen, der 6 av 10 har innvandrerbakgrunn. I bydelene Nordre Aker, Vestre Aker, Ullern og Nordstrand gjelder dette rundt 1 av 10.

Det er store sosioøkonomiske forskjeller mellom barn med og uten innvandrerbakgrunn, der de sistnevnte har tilgang til langt færre av de ressursene som ble kartlagt i undersøkelsen.

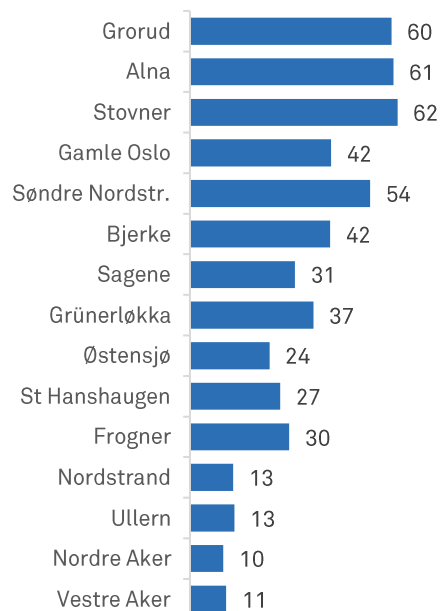
Innvandrerbakgrunn

I rapporten undersøkes forskjeller og likheter mellom barn med og uten innvandrerbakgrunn. Den siste gruppen omfatter alle som har to utenlandsfødte foreldre, mens den første omfatter alle med en eller to norskfødte foreldre. Totalt utgjør barn med innvandrerbakgrunn 30 % av barna i undersøkelsen.

Prosentandel som tilhører ulike sosioøkonomiske grupper blant ungdom med og uten innvandrerbakgrunn

Prosentandel i ulike bydeler som har to utenlandsfødte foreldre. Ung i Oslo 2021 Junior

Sosioøkonomisk status

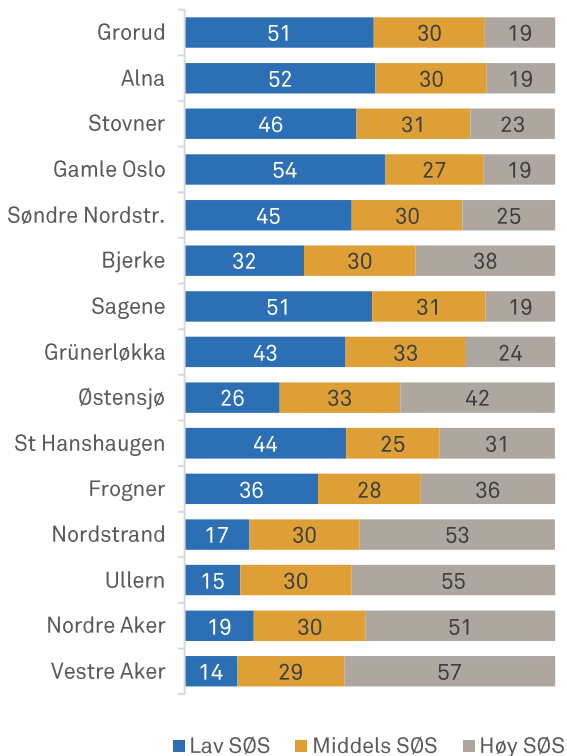
For å analysere hva slags betydning ressurser i familien har for barnas oppvekstvilkår bruker vi i rapporten et mål på familienes sosioøkonomiske status (SØS). Målet fanger opp ulike former for ressurser som barn har tilgang til gjennom sine foresatte, og er basert på spørsmål om tilgang til ulike materielle goder. De konkrete spørsmålene og svaralternativene framgår av figuren til høyre.

Basert på summen av barnas svar, ble hver enkelt kategorisert i gruppene lav, middels eller høy sosioøkonomisk status (SØS). Disse gruppene er laget slik at de utgjør tre like store grupper når vi ser alle barna i Oslo under ett.

Hvor mange som inngår i de ulike sosioøkonomiske gruppene, varierer mye etter hvor i byen barna går på skole og om barna har innvandrerbakgrunn eller ikke.

De sosioøkonomiske ytterpunktene finner vi i de ytre østlige bydelene og i de ytre vestlige bydelene samt Bydel Nordstrand. De fleste indre bydelene og Bydel Østensjø plasserer seg mellom disse ytterpunktene, med større sosioøkonomisk variasjon enn andre steder i Oslo.

Prosentandel i ulike bydeler som tilhører ulike sosioøkonomiske grupper. Oslo 2021

Ressurser i familien brukt til å dele barn inn i sosioøkonomiske grupper (SØS). Prosent

Barnas bydelstilhørighet = skoletilhørighet

Barna i undersøkelsen er klassifisert i ulike bydeler etter hvor i byen de går på skole. Dette betyr for eksempel at alle barna som går på en av skolene i Bydel Grorud er definert som at de tilhører denne bydelen. Det ble gjort på denne måten fordi de aller fleste barn i Oslo går på skole i samme bydel som de bor og fordi mange barn ikke vet hvilken administrativ bydel de bor i. Skoler som rekrutterer barn fra hele byen er ikke med når barna er klassifisert i bydeler.

I alle figurer som viser resultater på bydelsnivå, er bydelene sortert på samme måte som i rapporten fra ungdomsdelen av Ung i Oslo. Dette for å gjøre sammenlikningene enklere på tvers av alder.

Livskvalitet

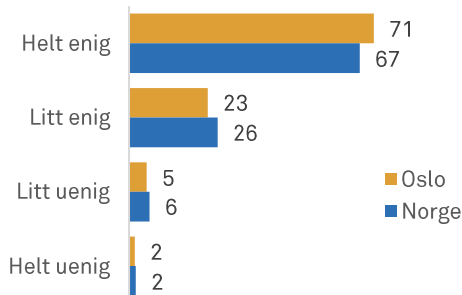
Livskvalitet handler om det som gjør livet godt å leve, om hvor godt man trives og om hvor fornøyd man er med livet sitt. Men også følelsen av å være nyttig eller opplevelse av mestring vil kunne påvirke den enkeltes livskvalitet på en positiv måte. Barn som har det bra, har ofte et positivt selvbilde. Livskvalitet utvikles i og påvirkes av samspill med andre. Positive tilbakemeldinger kan bidra til et godt selvbilde og økt trivsel, mens stadig kritikk kan føre til det motsatte.

Dette kapittelet viser hva barna selv mener om livet sitt og hvordan de ser på seg selv. Et hovedfunn er at de aller fleste barn opplever å ha et bra liv og at de ser på seg selv på en positiv måte. Selv etter å ha levd over ett år med pandemi, og med de konsekvensene det har fått for barns hverdagsliv, var 94 % enten helt eller litt enig at livet deres var bra da de ble spurt våren 2021. 78 % opplevde at de har alt de ønsker seg i livet, mens 87 % var veldig godt fornøyd med seg selv. Det var også 87 % som mente at de liker seg selv slik de er.

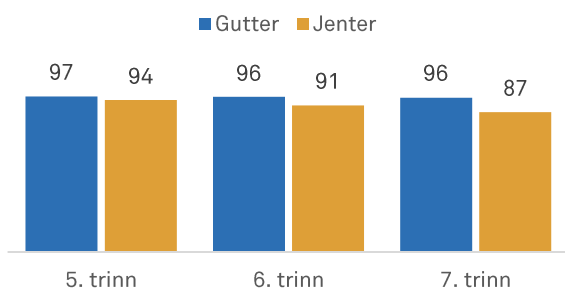
Barn i Oslo var omtrent like tilfreds med livet sitt som barn andre steder i Norge. I den grad det er noen forskjeller, var det litt flere i Oslo som svarte positivt på disse spørsmålene. Det er heller ikke store variasjoner mellom bydelene. I alle bydeler svarte minst 92 % av barna at livet deres var bra og rundt 9 av 10 at de hadde et godt selvbilde. Selv om det altså er store sosiale ulikheter i familiers økonomi og levekår i Oslo, var det store flertallet av barn – uansett sosial bakgrunn og bydelstilhørighet – godt fornøyd med livet de lever. Det er samtidig verdt å merke seg at det er en tendens til at noen flere barn i familier med lav sosioøkonomisk status enn familier med høy sosioøkonomisk status ikke var enig i at de dette det bra. Det er imidlertid ingen forskjeller på dette området mellom barn med norskfødte og utenlandsfødte foreldre.

Generelt er flere gutter enn jenter fornøyd med livet de lever. Kjønnsforskjellene i opplevd livskvalitet øker gjennom barneårene. Mens tre prosentpoeng flere gutter enn jenter var tilfreds med livet sitt blant elevene i 5. trinn, er kjønnsforskjellen ni prosentpoeng i 7. trinn. Blant guttene var det omtrent like mange på alle de tre trinnene på barneskolen som vurderte livet sitt som bra. Blant jentene skjer det store forandringer der flere blir misfornøyd med seg selv med økende alder. Det kan være verdt å merke seg at 13 % av jentene på 7. trinn ikke syntes at livet deres var bra og at 12 % ikke var enig i utsagnet som handler om å like seg selv.

Er du enig eller uenig i følgende utsagn: Livet mitt er bra?

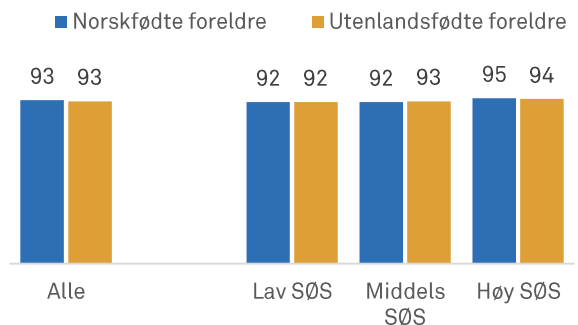

Prosentandel som er enig i at livet mitt er bra. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

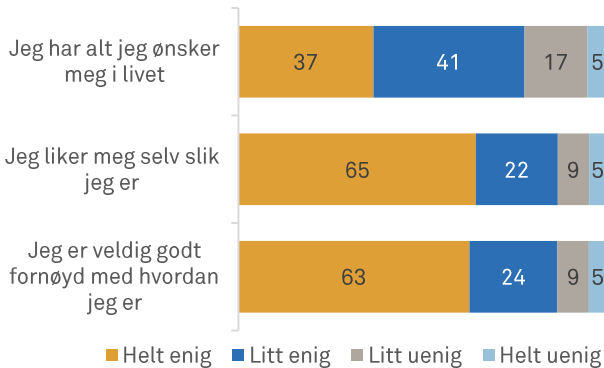

” De fleste barna i Oslo hadde et bra liv – selv etter å ha levd med pandemien i mer enn ett år

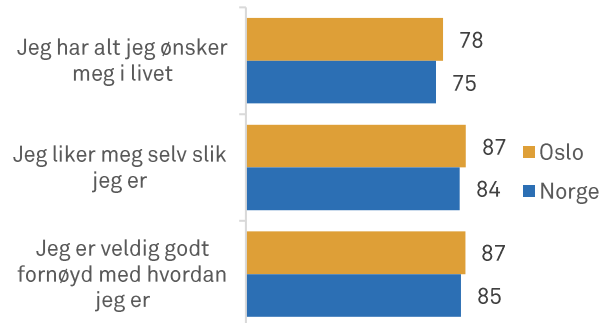
Prosentandel som er enig i at livet mitt er bra – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

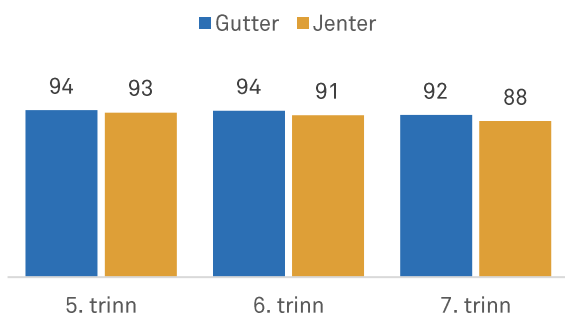
Hvor er enig er du i disse setningene?

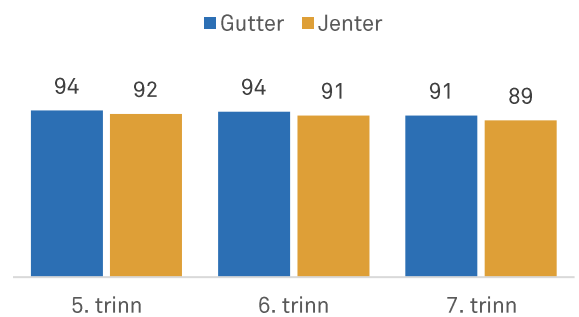
Prosentandel som er enig i utsagn om hvordan de har det og hvordan de ser på seg selv

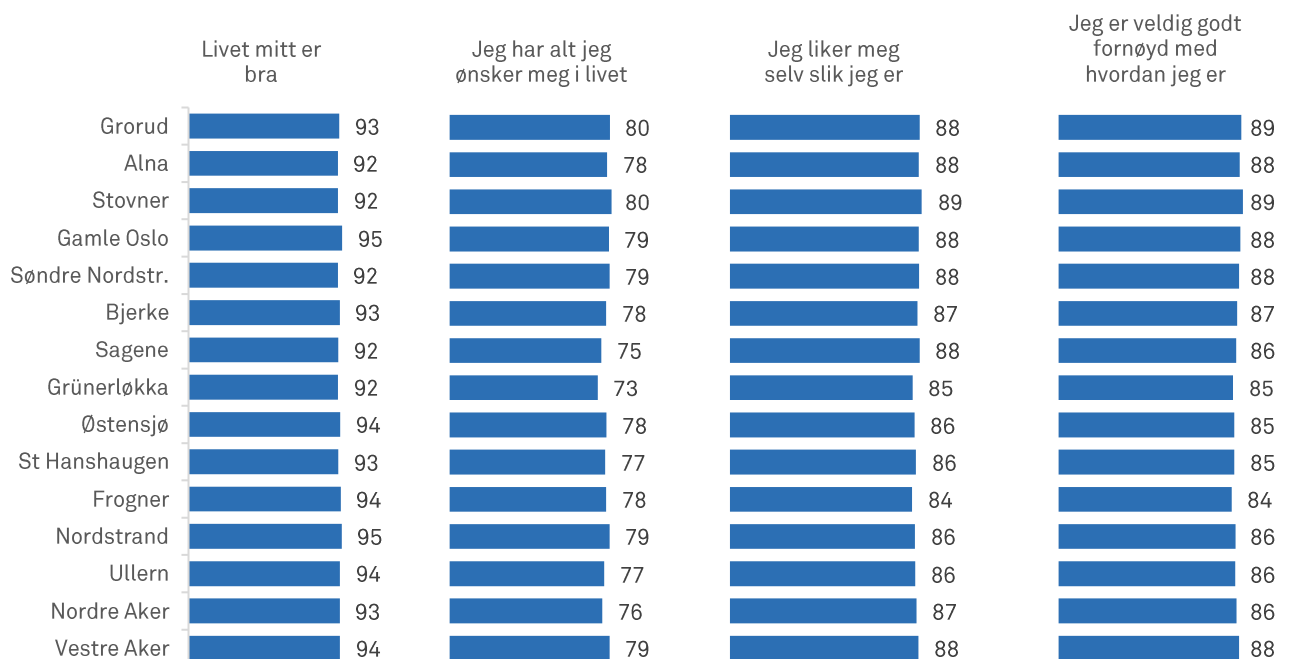
Prosentandel som er enig i at jeg liker meg selv slik jeg er. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som er enig i at jeg er veldig godt fornøyd med hvordan jeg er. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i bydelene som er enig i ulike utsagn om hvordan de har det

Venner

Venner er for de fleste en kilde til lek, glede, støtte, samhörighet og bekreftelse. Å være sammen med venner er for mange den mest sentrale aktiviteten i deres liv. Et godt vennskap kan være som et sosialt immunforsvar som øker robustheten overfor ulike utfordringer i oppveksten. På lengre sikt kan samspillet med jevnaldrende ha betydning for utvikling av selvbilde og sosial kompetanse. På motsatt måte, kan fravær av nære venner, eller manglende stabilitet i jevnalderrelasjoner, være en belastning og bidra til økt sårbarhet.

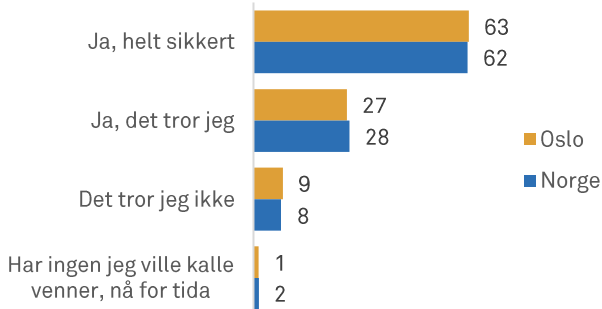
Da barna ble spurt direkte, svarte de aller fleste at de har venner. 95 % hadde venner de kan være sammen med på fritiden og 98 % hadde venner å være sammen med i friminuttene på skolen. 62 % var sikre på at de hadde minst én venn som de kan stole på og snakke med om alt mulig. I tillegg var det mange som trodde at de har en slik venn. Men ikke alle har fortrolige venner. 9 % var usikre på om de hadde en slik venn, mens 1 % svarte at de ikke har noen de vil kalle venner for tiden.

Omtrent like mange gutter og jenter har tilgang til det de oppfatter som fortrolige venner. Andelen gutter som er sikre på at de har noen å være sammen med er imidlertid noe høyere enn blant jentene. Blant guttene er det noe vanligere enn blant jentene å treffes ute om kvelden, mens en høyere andel av jentene enn guttene er sammen med venner hjemme hos hverandre. Både blant gutter og jenter opplever det store flertallet lite ensomhet. Men jenter er klart overrepresentert blant de som ofte opplever ensomhet, og da særlig blant de eldste jentene.

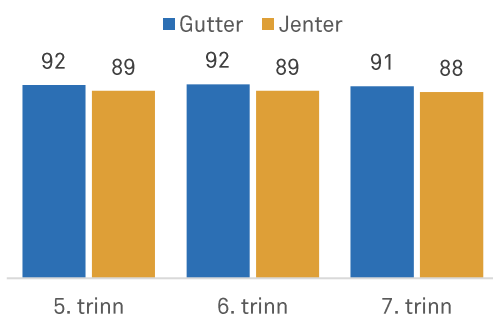
Barn i Oslo skiller seg lite fra resten av landet på mange av parameterne om vennskap. I den grad det er noen forskjeller, går de i retning av at det er flere barn i Oslo som alltid har noen å være sammen med og at andelen som ofte er ensomme er litt lavere enn i resten av landet. Det er imidlertid vanligere at barn i Oslo treffer hverandre ute, mens barn andre steder oftere treffer hverandre hjemme.

Det er ikke spesielt store forskjeller mellom barn i ulike bydeler. I alle bydeler har de aller fleste venner og et lite mindretall er ensomme. De største bydelsforskjellene finner vi på spørsmålet om man er sammen med venner hjemme. Mens rundt 7 av 10 i de mest ressursrike bydelene vanligvis er sammen med venner hjemme hos hverandre minst en gang i uka, gjelder det rundt 4 av 10 i flere av de bydelene med færrest ressurser. Andelen som henger ute om kveldene varierer imidlertid lite mellom bydelene.

Har du minst én venn som du kan stole på og betro deg til om alt mulig?

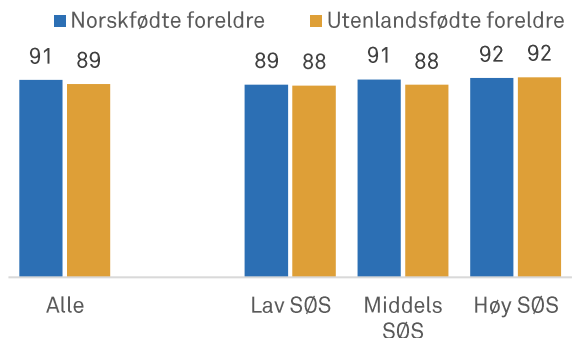

Prosentandel som har en fortrolig venn. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

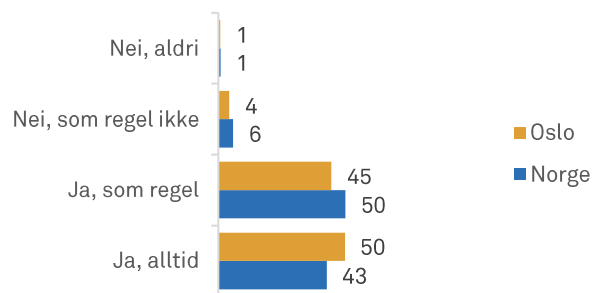

” 9 av 10 barn har en venn de kan snakke med om alt mulig

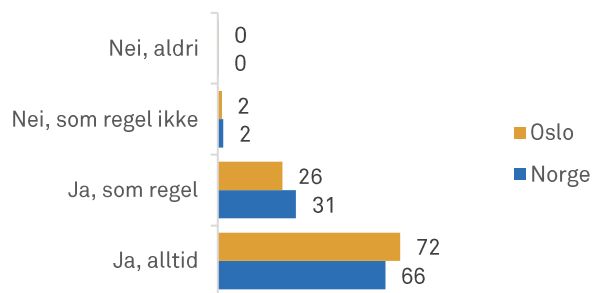
Prosentandel som har en fortrolig venn – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

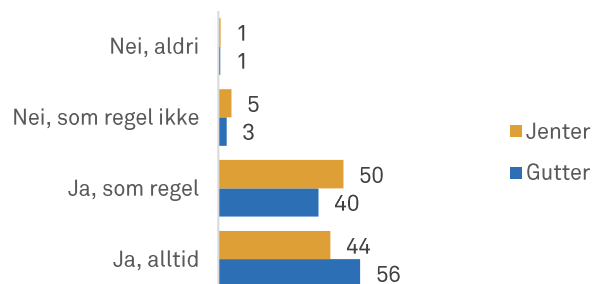
Har du noen å være sammen med på fritiden? Blant barn i Oslo og andre steder i Norge

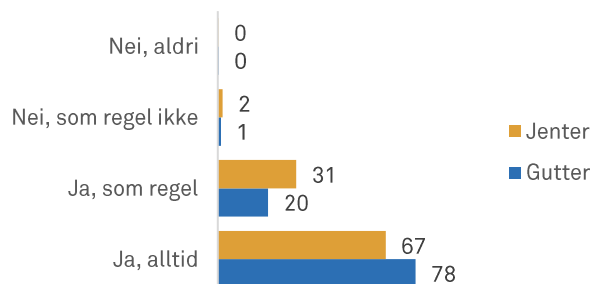
Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen? Blant barn i Oslo og andre steder i Norge

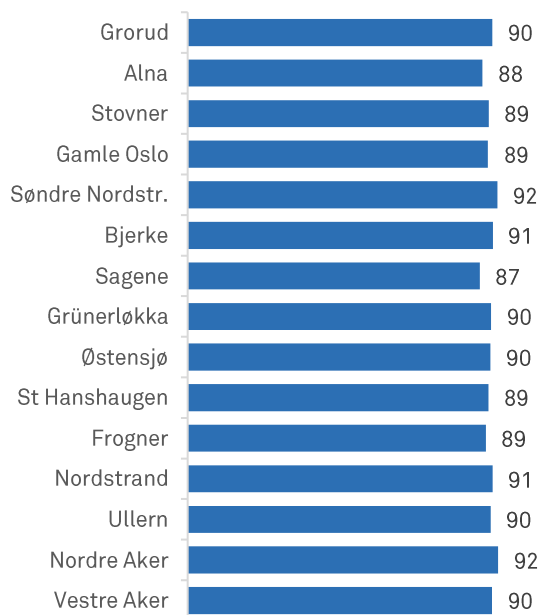
Har du noen å være sammen med på fritiden? Blant gutter og jenter

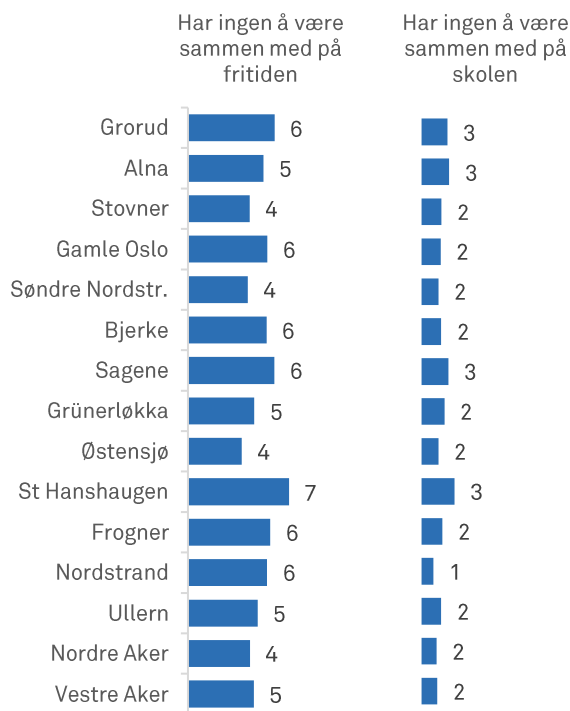
Har du noen å være sammen med i friminuttene på skolen? Blant gutter og jenter

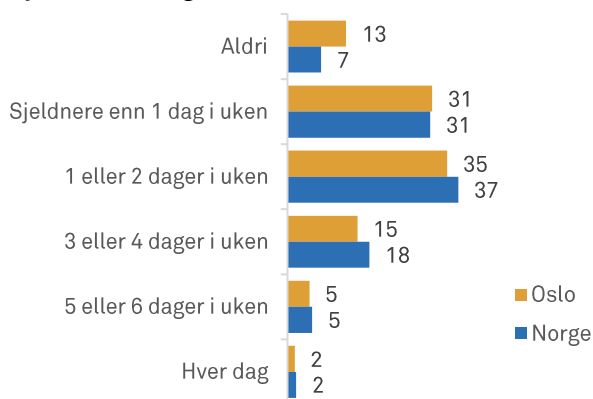
Prosentandel i ulike bydeler som har en fortrolig venn. Oslo 2021

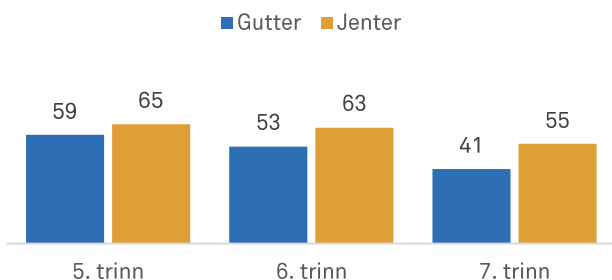
Prosentandel i ulike bydeler som ikke har noen å være sammen med. Oslo 2021

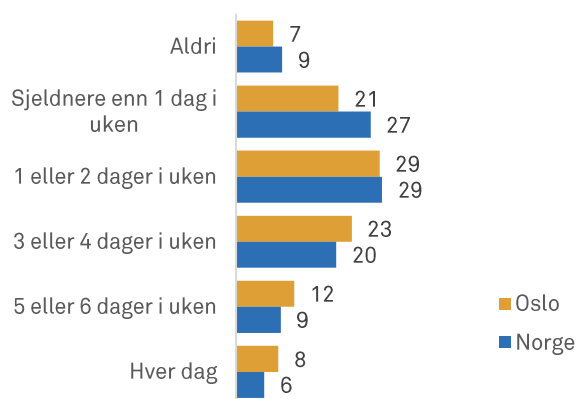
Hvor ofte er du vanligvis sammen med venner hjemme hos deg eller hos dem?

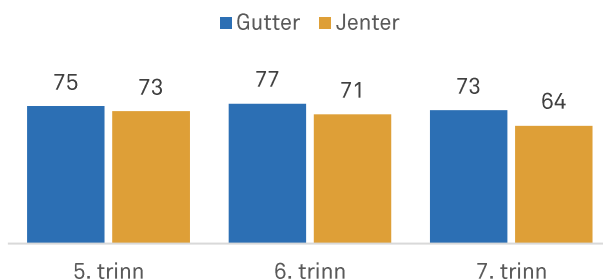
Prosentandel som vanligvis er sammen med venner hjemme minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

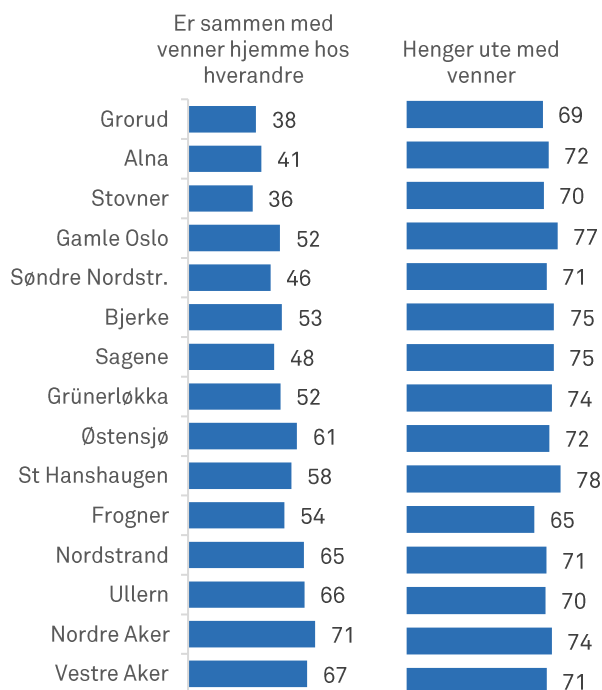
Hvor ofte henger du vanligvis sammen med med venner ute?

Prosentandel som vanligvis henger ute sammen med venner minst en gang i uka. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i ulike bydeler som vanligvis er sammen med venner hjemme eller henger ute med venner minst en gang i uka. Oslo 2021

Å være sammen med venner på fritiden

De aller fleste barn er sammen med venner på fritiden – enten hjemme hos hverandre eller ute et sted. Det er imidlertid stor variasjon barna imellom når det gjelder hvor ofte de fysisk er sammen med vennene sine.

Samlet sett er det vanligere at barn møter vennene sine ute enn hjemme. Det er imidlertid store bydelsvariasjoner. Mens det i flere av de mest ressursrike bydelene er like vanlig å treffes hjemme som ute, er det langt mer vanlig at barn i mange av bydelene på østkanten treffer hverandre ute enn hjemme.

Det er vanligere at barn i Oslo treffer hverandre ute sammenliknet med andre steder i Norge. Motsatt er det mindre utbredt blant barn i Oslo å treffe hverandre hjemme.

Ensomhet

Ensomhet er en subjektiv følelse, som kan oppstå når man opplever å ha mindre sosial kontakt med andre enn man ønsker, eller at kontakten ikke er av tilstrekkelig kvalitet. Ensomhet er ikke nødvendigvis det samme som sosial isolasjon, men personer med lite sosialt nettverk eller som ofte er alene har gjerne større sjanse for å føle seg ensomme.

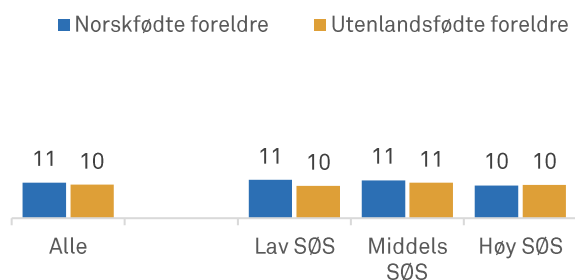
Ensomhet måles best gjennom selvrapportering. Det er vanlig å stille ett direkte spørsmål om hvorvidt man føler seg ensom, slik det gjøres i Ung i Oslo. Spørsmålet fanger opp hvor ofte barna føler seg ensom med svaralternativene aldri, noen ganger, ofte og veldig ofte.

Undersøkelsen viser at 62 % av barna i Oslo aldri opplever å være ensomme, mens 27 % føler seg ensom noen ganger. 10 % av barna er imidlertid ofte eller veldig ofte ensomme. Tallet varierer nokså lite mellom bydelene – fra 9-12 %. Det er heller ikke store forskjeller mellom barn med ulik sosial bakgrunn.

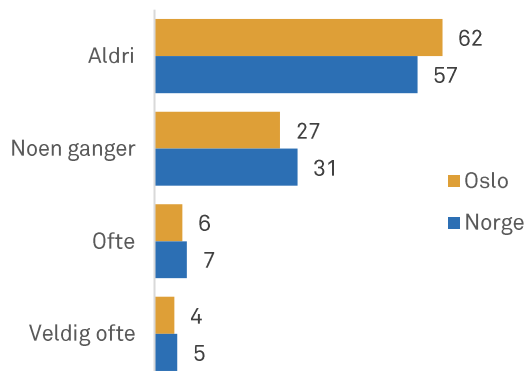
Ensomhet er derimot langt mer utbredt blant jenter enn blant gutter. Blant jentene øker andelen som ofte føler seg ensomme fra 10 % i 5. trinn til 19 % i 7. trinn. Den tilsvarende andelen blant guttene er 5-6 % på alle trinn.

” De fleste barna i Oslo er ikke rammet av ensomhet. Men en av ti er ofte eller veldig ofte ensom

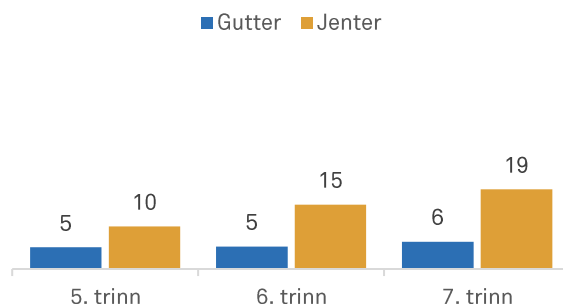
Prosentandel som ofte eller veldig ofte føler seg ensom – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

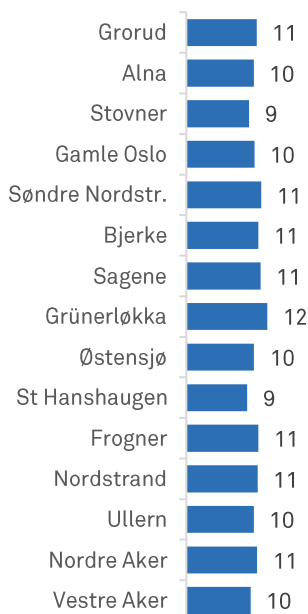
Hvor ofte føler du deg ensom?

Prosentandel som ofte eller veldig ofte føler seg ensom. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i ulike bydeler som ofte eller veldig ofte føler seg ensom

Foreldre

For de aller fleste barn representerer foreldrene og de nærmeste foresatte de aller viktigste omsorgspersonene i barns liv. Ressursene hjemme, enten de er økonomiske, kulturelle eller sosiale, danner grunnlaget for barn og unges levekår, trivsel og mestring. Ifølge barneloven har foreldrene plikt til å sørge for økonomisk underhold og omsorg, de skal sikre en forsvarlig oppdragelse og at barnet får en utdanning.

Resultatene fra Ung i Oslo viser at de aller fleste barn har gode og tette relasjoner til foreldrene sine. 97 % er ganske eller veldig godt fornøyd med egne foreldre. Tallet er nokså likt uavhengig av kjønn, sosial bakgrunn og bydelstilthørighet. Blant jentene som nærmer seg slutten på barneskolen, er det imidlertid en tendens til at litt flere ikke er like godt fornøyd med foreldrene sine.

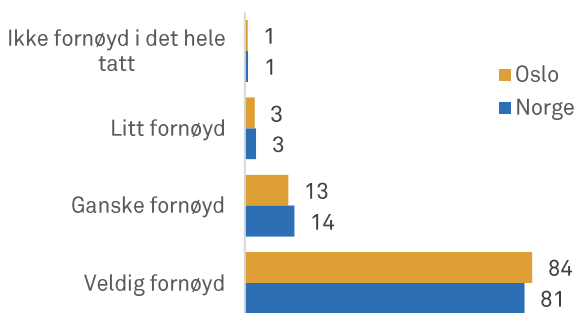
98 % opplever at foreldrene deres liker dem som de er. 96 % liker å være sammen med foreldrene sine. Gjennomgående rapporterer barn at foreldrene er gode til å gi dem ros. Det store flertallet opplever at foreldrene deres kjenner vennene deres og at de i all hovedsak vet hvor barna er i fritiden.

En mindre gruppe barn opplever imidlertid ikke foreldrene sine like positivt. Hvor mange dette gjelder avhenger av hva som er kartlagt, men gruppen utgjør om lag 5 %. Dette er barn som opplever foreldrene sine som lite støttende, som er misfornøyd med foreldrene sine eller som ikke liker å være sammen med dem. Det er imidlertid en del flere som opplever at foreldre ofte kjefter på dem. I Oslo gjelder dette 17 % av barna.

Barna ble også spurt om de gjør noe sammen med familien. De fleste svarer noen ganger i uka. På dette området er det imidlertid store variasjoner mellom barn. Mens 31 % vanligvis gjør noe med familien minst fem dager i uka, svarer 14 % at de sjeldnere enn ukentlig gjør noe sammen. Det er en tendens til at en høyere andel av barna i Oslo gjør noe sammen med familien sin enn barn som vokser opp andre steder i landet.

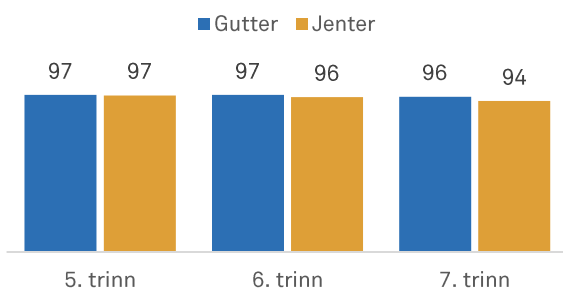
De fleste barn er i større eller mindre grad involvert i husarbeid. Men også her er det stor variasjon. 4 % hjelper vanligvis aldri til hjemme og 18 % sjeldnere enn en gang i uka, mens 18 % av barna hjelper til med husarbeid hver dag. Det er mindre forskjeller mellom barn i og utenfor Oslo på dette området.

Hvor fornøyd er du med foreldrene dine?

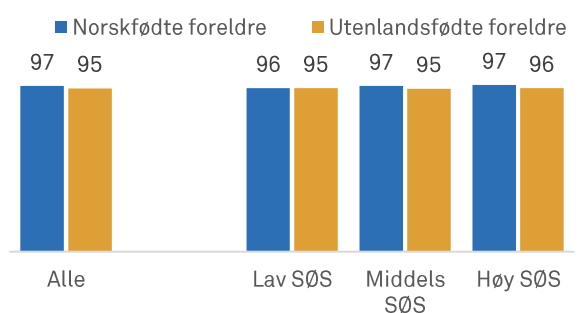

” De aller fleste barna er veldig godt fornøyd med foreldrene sine

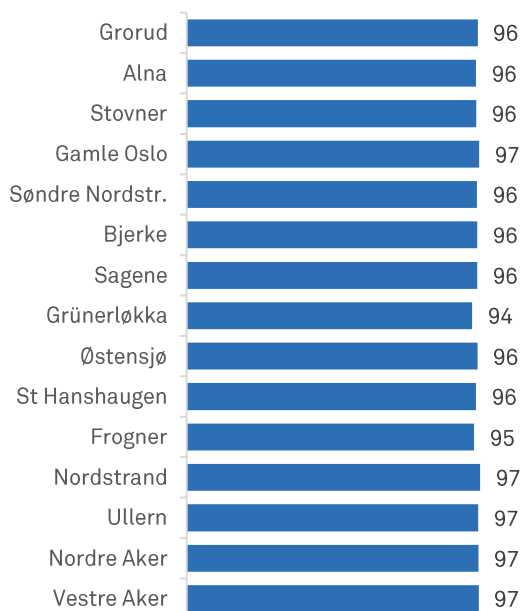
Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som er fornøyd med foreldrene sine – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

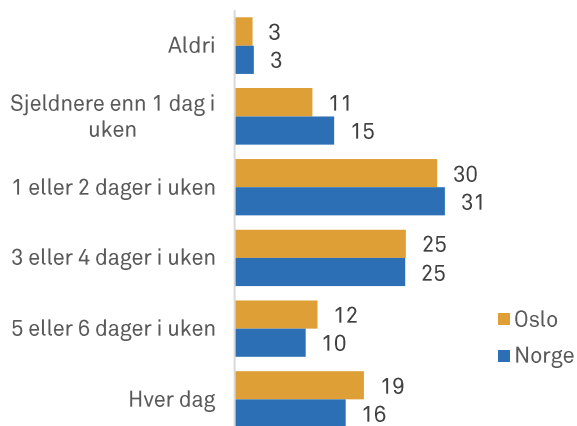

Prosentandel i ulike bydeler som er fornøyd med foreldrene sine. Oslo 2021

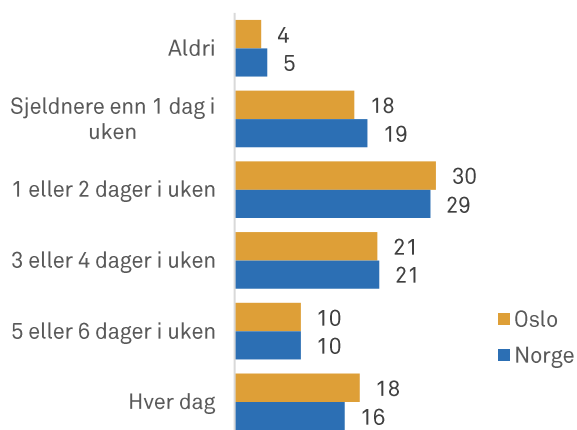

” De aller fleste barn liker å være sammen med foreldrene sine

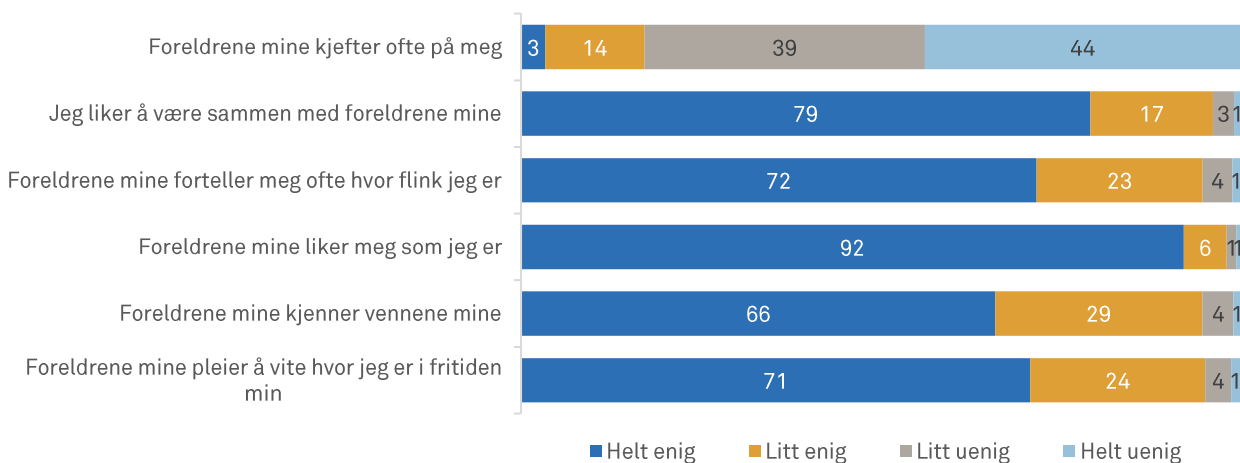
Hvor ofte gjør du vanligvis noe sammen med familien?

Hvor ofte hjelper du vanligvis til med husarbeidet?

Hva barn i Oslo mener om sine foreldre

Skole

Sammen med stengte fritidsaktiviteter var innføring av digital hjemmeundervisning det koronatiltaket med de mest inngripende konsekvensene for barns hverdagsliv. Barn og unge i Oslo har vært særlig rammet. Gjennom pandemien har det vært spesielt synlig hvordan skolen ikke bare er et sted for læring, fag og disiplin, men også en viktig arena for sosialt samvær. Skolen er et sted hvor vennskap utvikles – i timene og i friminuttene, men også på skoleveien. I en tid der digitale kommunikasjonsformer preger mye av fritiden til barn, utgjør skolehverdagen – og det fysiske samværet som finner sted der – en viktig faktor i barns sosiale liv.

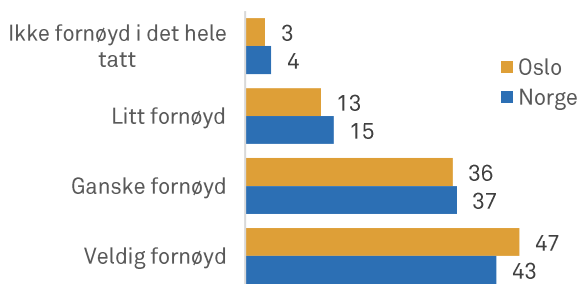
Det er derfor et viktig funn at de fleste barn i Oslo er fornøyd med skolen de går på. 47 % er veldig fornøyd og ytterligere 36 % ganske fornøyd. Trivselen i barneskolen er høy. 93 % av barna trives på skolen og like mange opplever at lærerne deres bryr seg. 88 % føler at de passer inn blant elevene i klassen og like mange forteller at de alltid har det bra i friminuttene. Det er samtidig mange barn (65 %) som kjeder seg i timene, og 23 % av barna gruer seg ofte til å gå på skolen. Sammenliknet med barn andre steder i landet, er det litt flere barn i Oslo som trives på skolen og litt færre som kjeder seg og gruer seg.

Generelt er det små kjønnsforskjeller i skoletrivsel. En god del flere jenter enn gutter gir imidlertid uttrykk for at de gruer seg til å ha prøve eller som føler seg redde når de skal snakke foran klassen. Andelen jenter som synes dette er utfordrende, øker fra 5. til 7. trinn. Blant guttene finner vi ingen tilsvarende økning. For begge kjønn øker imidlertid tiden de vanligvis bruker på lekser med økende alder.

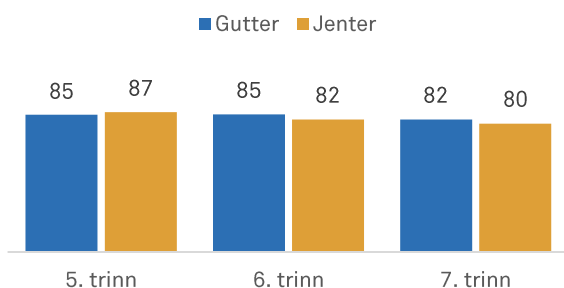
Skolen er ikke ferdig når skoleklokka slår. De aller fleste bruker en del tid på lekser og vanligst er det å bruke mellom en halv time og en time. Gutter og jenter bruker i gjennomsnitt omtrent like mye tid på lekser, med unntak av i 7. trinn der jentene bruker mer tid enn guttene. Barn med innvandrerbakgrunn bruker noe mer tid enn barn uten innvandrerbakgrunn, mens det skiller lite etter barnas sosioøkonomiske bakgrunn.

I alle bydelene er flertallet av barna fornøyd med skolen og de aller fleste trives. Det er imidlertid en tendens til at en høyere andel av barna i flere av bydelene på østkanten gruer seg til å gå på skolen eller til å ha prøver, mens noen flere i de mest ressursrike bydelene kjeder seg i timene. Andelen av barna som er fornøyd med skolen sin varierer også noe mellom bydelene, med lavest andel som er fornøyd i Bydel Alna (78 %) og høyest i Bydel St. Hanshaugen (88%). Andelen som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag varierer mye mellom bydelene.

Hvor fornøyd er du med skolen du går på?

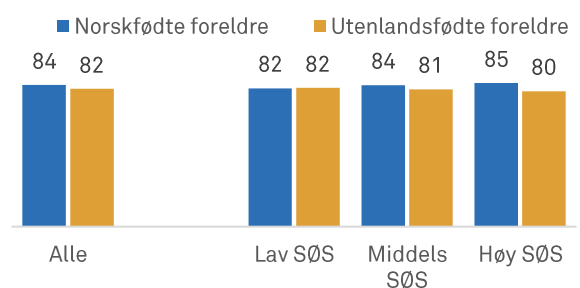

Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med skolen de går på. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

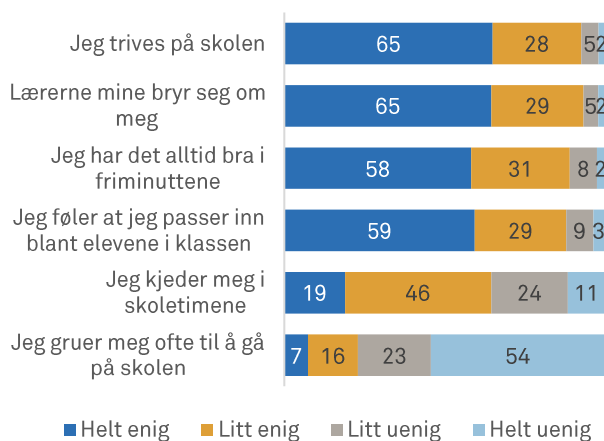

” Trivselen i barneskolen er høy. De fleste opplever gode relasjoner til lærerne og til elevene i klassen

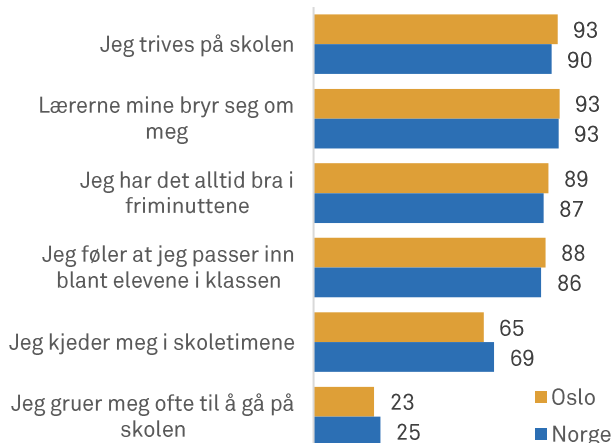
Prosentandel som er ganske eller veldig fornøyd med skolen de går på – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

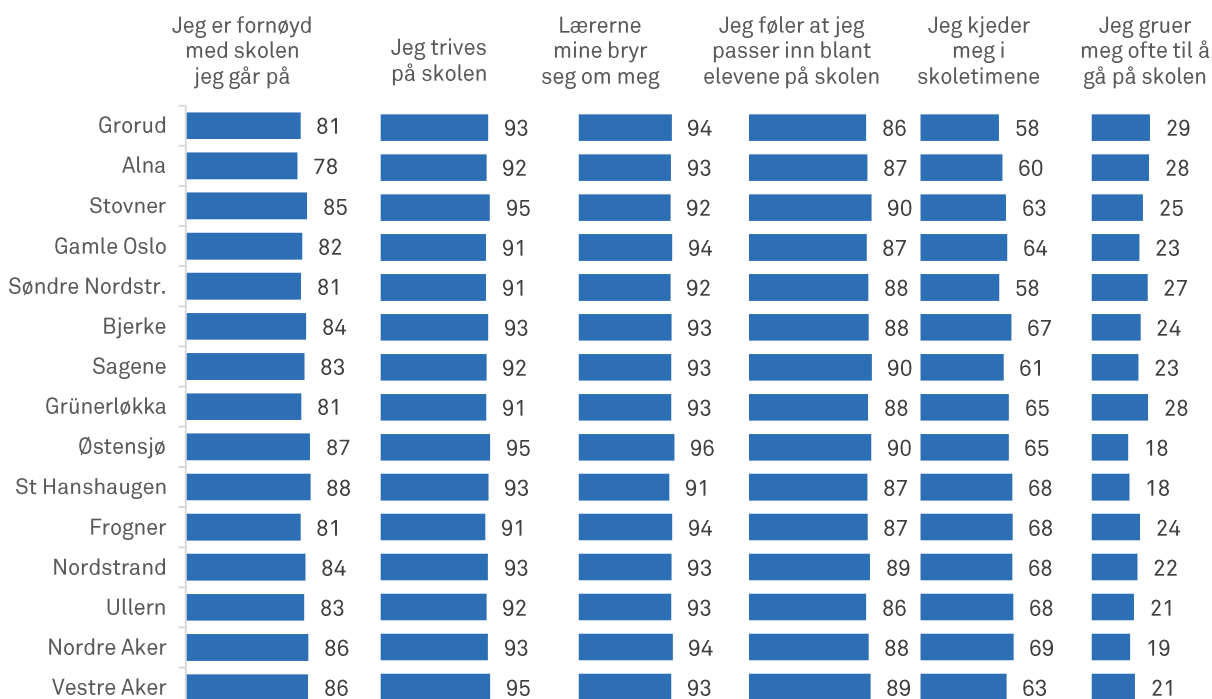
Hvordan barn har det på skolen. Oslo 2021

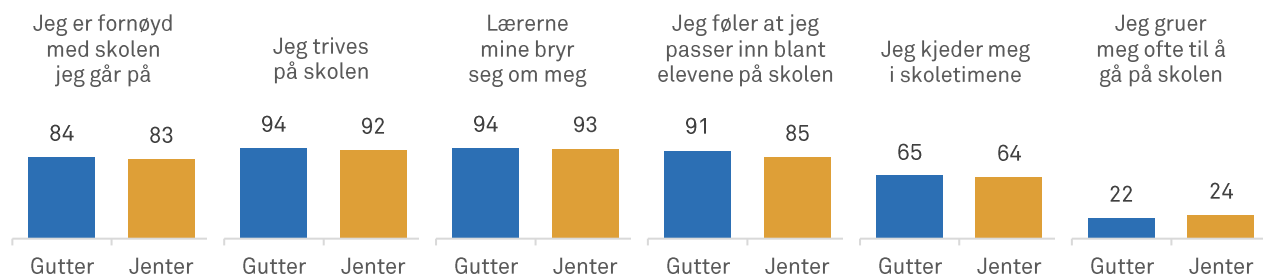
Prosentandel som er enig i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen. Oslo og Norge

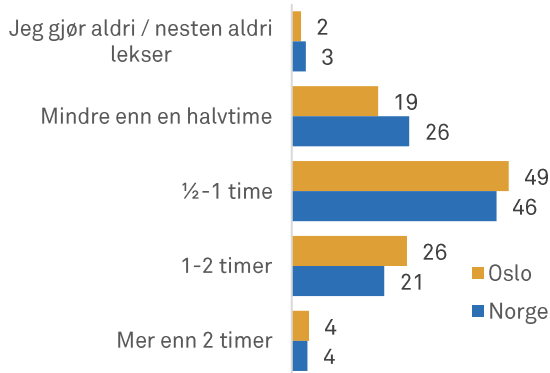
Prosentandel i bydelene som er enige i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen. Oslo 2021

Prosentandel gutter og jenter som er enige i ulike utsagn om hvordan de har det på skolen

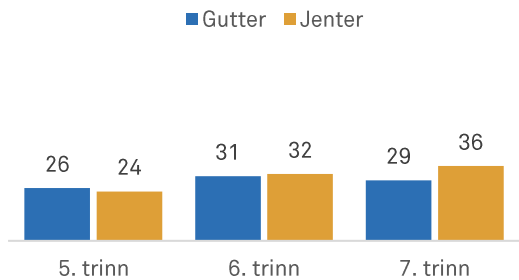

Omtrent hvor lang tid bruker du på lekser i løpet av en vanlig dag?

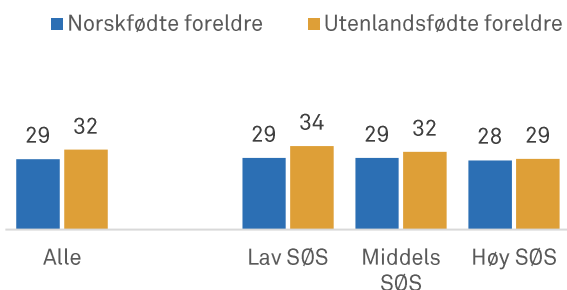

” Det er stor variasjon i hvor mye tid barn bruker på lekser

Prosentandel som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

Lekser

I Ung i Oslo kartlegges tiden barna bruker på lekser. De ble bedt om å oppgi hvor lang tid de vanligvis bruker på lekser en vanlig dag. Spørsmålet kan være vanskelig å svare helt presist på, siden mange vil bruke noe tid enkelte dager og mye tid andre dager. Det er likevel et spørsmål som 98 % av barna har svart på.

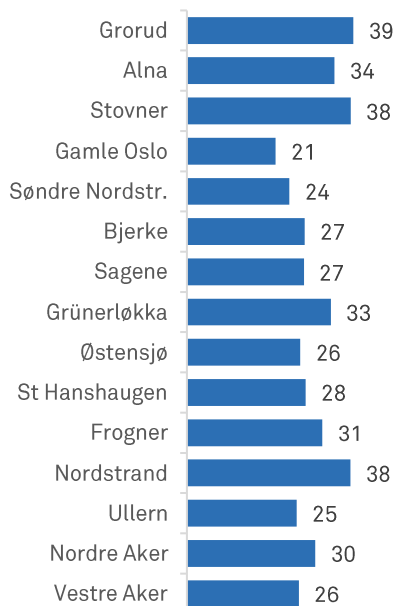
Barnas svar viser at de aller fleste bruker en del tid på lekser og at det vanligste er å bruke mellom en halv time og en time. Dette gjelder 49 % av barna i Oslo. 30 % bruker mer tid og 19 % bruker mindre tid. 2 % av barna sier at de aldri eller nesten aldri gjør lekser.

Det er forholdsvis små forskjeller mellom gutter og jenter i tid brukt på lekser. Blant elevene på 5. og 6. trinn er det ingen kjønnsforskjeller. På 7. trinn er andelen jenter som bruker mye tid på lekser noe høyere enn blant guttene.

Andelen som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag varierer mye mellom bydelene. Det er flest som bruker mye tid i flere av Groruddalsbydelene og i Bydel Nordstrand. Tallene er lavest i bydelene Gamle Oslo, Søndre Nordstrand og Ullern.

Barn med innvandrerbakgrunn bruker noe mer tid enn barn uten innvandrerbakgrunn, mens det skiller lite etter barnas sosioøkonomiske bakgrunn

Prosentandel i ulike bydeler som bruker mer enn en time på lekser en vanlig dag

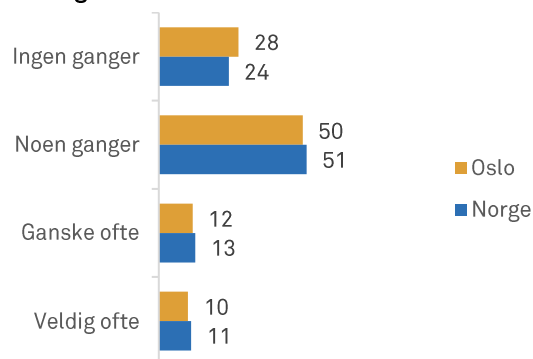
Å grue seg til prøver og føle seg redd foran klassen

I Ung i Oslo ble barna spurt om de føler seg redde hvis de må snakke foran klassen og om de gruer seg til å ha prøve. 22 % av barna svarer at de ganske ofte eller veldig ofte føler seg redde når de skal snakke foran klassen. Halvparten kan føle på dette noen ganger, mens 28 % sier at dette ikke skjer. Tilsvarende tall gjelder for det å grue seg til å ha prøve. Rundt en av fire sier det skjer ofte, halvparten noen ganger og en fire at det ikke skjer.

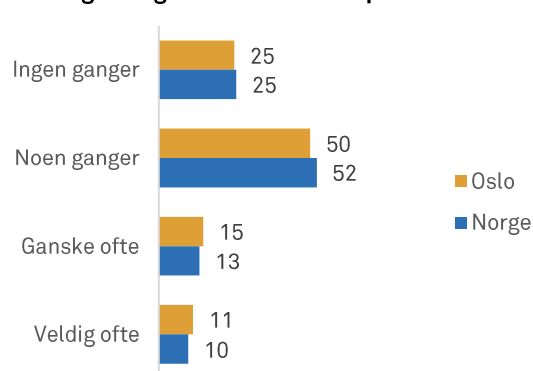
Både det å grue seg til prøver og det å være redd for å snakke foran klassen er mer utbredt blant jenter enn blant gutter. Kjønnforskjellene øker imidlertid tydelig fra 5. til 7. trinn. Andelen som opplever disse problemene øker en god del blant jenter i denne aldersperioden, mens det ikke endrer seg noe særlig med alderen blant guttene.

Det er noen variasjoner mellom bydelene i utbredelsen av disse opplevelsene. Det er en tendens til at en høyere andel gruer seg til å ha prøve i de minst ressursrike bydelene. Men mønsteret er ikke helt tydelig og det for eksempel færre som gruer seg i Bydel Sagene enn i bydelene Østensjø og Frogner.

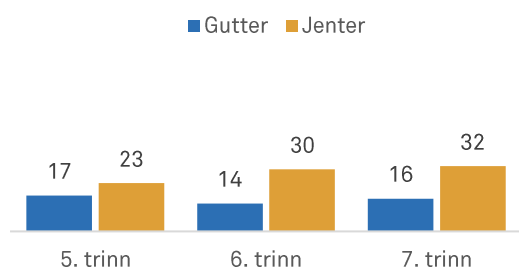
Føler du deg redd hvis du må snakke foran klassen?

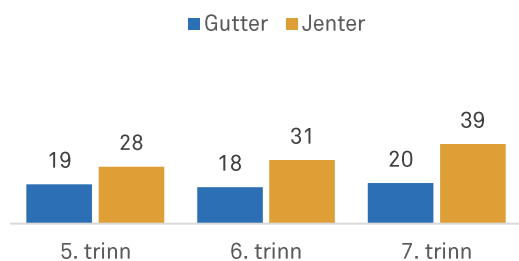
Gruer du deg veldig når du skal ha en prøve?

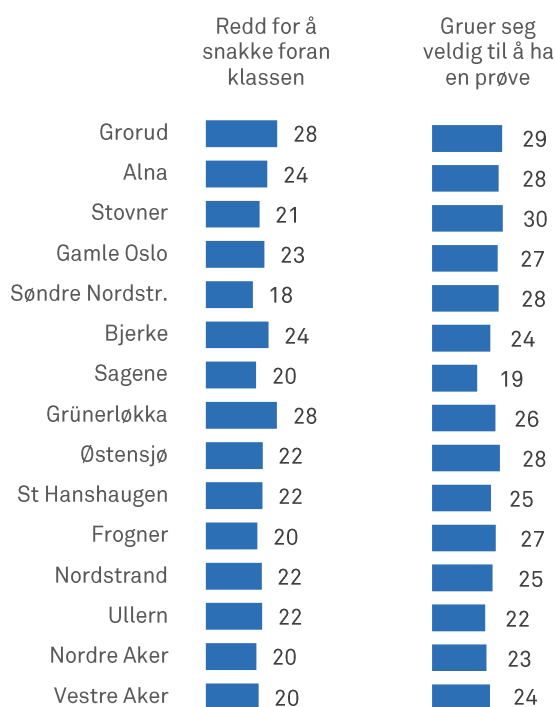
Prosentandel som ganske eller veldig ofte føler seg redd hvis de må snakke foran klassen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel som ganske eller veldig ofte gruer seg veldig når de skal ha en prøve. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i ulike bydeler som ganske eller veldig ofte opplever skolerelatert press. Oslo 2021

Lokalmiljøet

Å vokse opp betyr å vokse opp på et bestemt sted. Forskjellige nærområder og lokalmiljøer kan gi ulike muligheter for aktiviteter og sosialt samvær. Tilbudet av organisasjoner, fritids- og kulturtilbud påvirker individuell utfoldelse og bidrar samtidig til å skape identitet og tilhørighet i et nærområde. Det samme gjelder tilgangen på åpne møteplasser, rekreasjonsområder og urørt natur. Barn og unge bruker nærområdet i større grad og på en annen måte enn voksne. Trygge og sunne nærområder er derfor særlig viktig for barns velferd og trivsel. Barn og unge kan også ha andre meninger enn voksne om hva som gir livskvalitet i nærområdet deres.

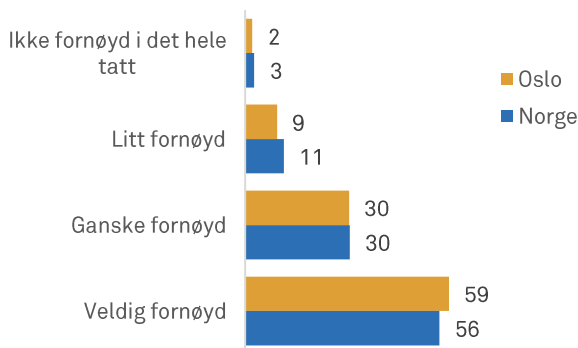
I Ung i Oslo ble barna spurt om hvor fornøyd de er med nærområdet der de bor. Den store majoriteten er fornøyd. 59 % er veldig fornøyd og 30 % ganske fornøyd. Bare 2 % er ikke fornøyd i det hele tatt. Andelen som er fornøyd med nærområdet varierer lite etter kjønn og alder. Blant barna med norskfødte foreldre og høy sosioøkonomisk status er det en høyere andel som er fornøyd med nærområdet sitt (92 %) enn blant barn med utenlandsfødte foreldre og lav sosioøkonomisk status (84 %). Forskjellene gjenspeiler seg også i bydelstallene, med færrest fornøyd barn i Bydel Grünerløkka (85 %) og flest fornøyd i Bydel Nordre Aker (92 %). Sammenliknet med resten av Norge er det en tendens til at noen færre barn i Oslo er misfornøyd med nærområdet sitt og at noen flere er veldig godt fornøyd.

En annen kvalitet ved nærmiljøet handler om å føle seg trygg når man er ute. Den store majoriteten av barna opplever dette som trygt. 94 % opplever at de føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor, og 93 % føler seg trygge på vei til og fra skolen. De resterende svarer at de ikke føler så trygge eller at de ikke er trygge i det hele tatt. Tallene for Oslo og resten av Norge er nokså like.

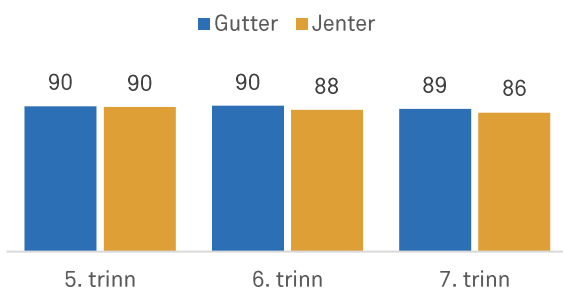
Noen flere av guttene (96 %) enn jentene (94 %) føler seg trygge i nærområdet sitt. Litt større kjønnsforskjeller gjelder for andelen som er trygge på skoleveien. Her opplever 95 % av guttene trygghet, mot 90 % av jentene.

Færrest opplever trygghet i flere av bydelene på østkanten enn i bydelene i Oslo vest. Eksempelvis er trygghetsfølelsen når barna er ute i nærområdet lavest i Bydel Grünerløkka (90 %) og høyest i Bydel Ullern (97 %).

Hvor fornøyd er du med nærområdet der du bor?

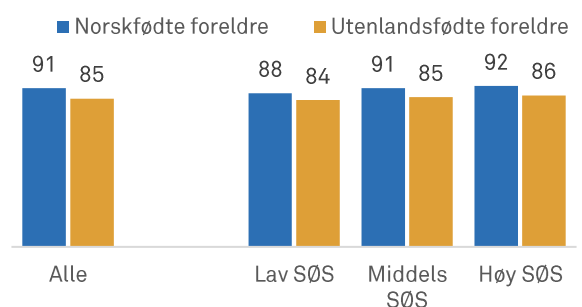

Prosentandel som er fornøyd med nærområdet der de bor. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

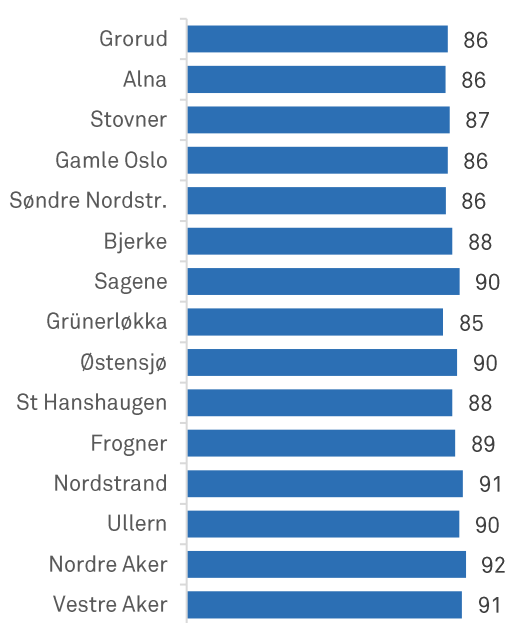

” Selv om barn i dag vokser opp i en globalisert verden, har tilhørigheten til nærmiljøet stor betydning i barns liv

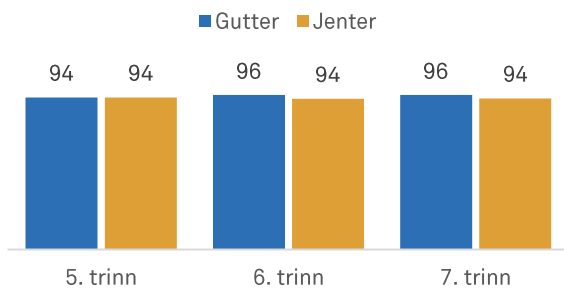
Prosentandel som er fornøyd med nærområdet der de bor – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

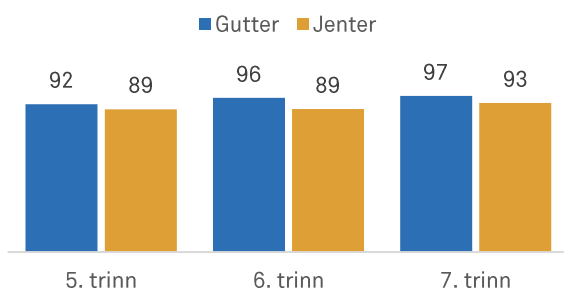
Prosentandel i ulike bydeler som er fornøyd med nærområdet der de bor. Oslo 2021

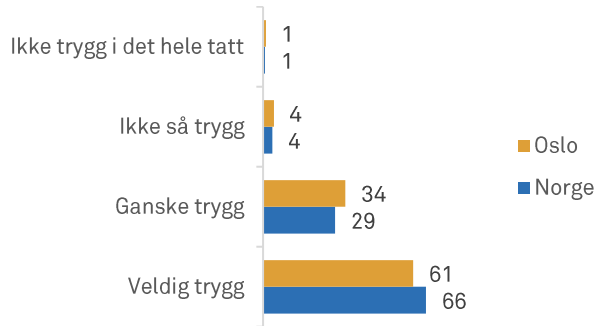
Prosentandel som føler seg ganske eller veldig trygge når de er ute i området der de bor. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

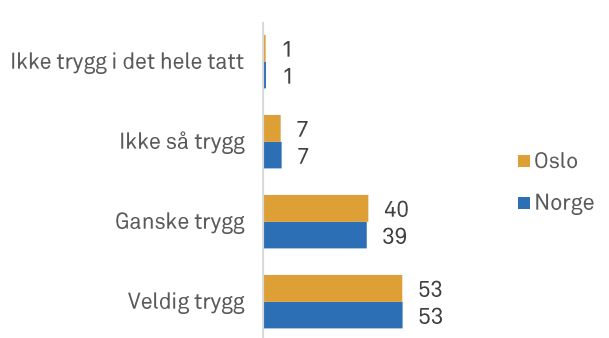
Prosentandel som føler seg ganske eller veldig trygg på vei til og fra skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

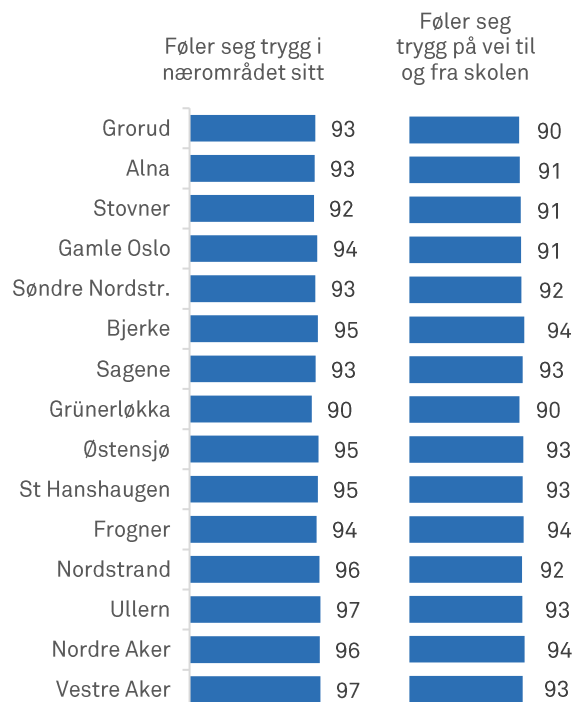
Hvor trygg føler du deg når du er ute i området der du bor?

Hvor trygg føler du deg på vei til og fra skolen?

Prosentandel i ulike bydeler som føler seg trygg i nærområdet og på skoleveien. Oslo 2021

Fritid

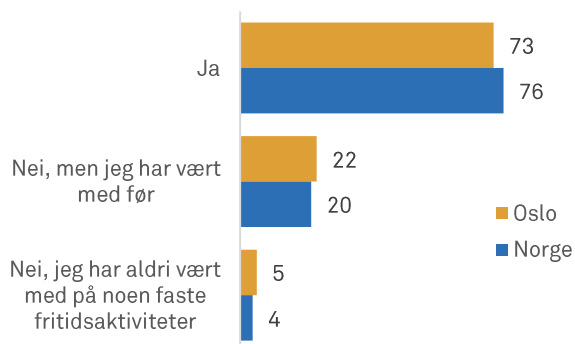
Barns fritid er langt mer organisert enn tidligere. Organiserte aktiviteter med voksne til stede utgjør en viktig sosial arena, som tilbyr barn andre erfaringer enn det de vanligvis opplever i skole, i uformell lek, gjennom sosiale medier eller gaming. Samtidig krever deltakelse i fritidsaktiviteter ressurser av foreldrene, både til å følge opp, men også betalingsevne. Digitale medier har også fått større betydning for barns hverdagsliv. Smart-telefoner, nettbrett og online gaming gjør at barn og unge kommer i kontakt med andre på nye måter og at de kan være sammen uten å være fysisk til stede på samme sted.

I Ung i Oslo ble barna spurt om de for tiden er med på noen faste fritidsaktiviteter. 73 % av barna svarte at de var med på slike aktiviteter, mens 22 % har vært med tidligere og 5 % har aldri vært med. Idretten er den vanligste aktiviteten, men det er også en del som er med på kulturaktiviteter, går i fritidsklubb eller deltar i religiøse aktiviteter. Samlet sett deltar omtrent like mange gutter som jenter, med litt lavere deltakelse blant jentene i 6. og 7. trinn. En del flere gutter enn jenter driver med idrett, mens flere jenter enn gutter spiller instrument, synger eller er med i teater eller dans. Samlet sett er tallene for organisasjonsdeltakelse i Oslo noe lavere enn for resten av landet.

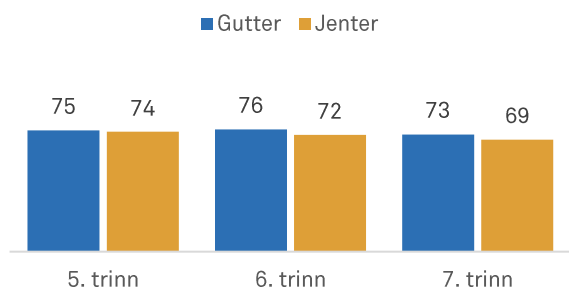
Barn med innvandrerbakgrunn deltar i faste fritidsaktiviteter langt sjeldnere (55 %) enn barn med norskfødte foreldre (82 %). I tillegg betyr barnas sosioøkonomiske status mye for hvorvidt de er med eller ikke. De sosiale forskjellene i deltakelse gir seg utslag i store bydelforskjeller. Mens 88 % av barna i Bydel Nordre Aker er med på en eller flere faste fritidsaktiviteter, gjelder dette 50 % blant barna i Bydel Stovner. Bydelsforskjellene reflekterer i stor grad ulikheter i rekruttering til idrett, men også deltakelse i kulturorienterte aktiviteter er langt mer vanlig i de mest ressursrike byområdene. Å spille instrument eller synge er mest utbredt i flere av de indre bydelene. Deltakelse i fritidsklubb og religiøse aktiviteter er derimot mest utbredt i bydelene på østkanten og i enkelte indre bydeler.

Mange barn bruker mye av fritiden sin på ulike skjermaktiviteter. 46 % av barna i Oslo bruker vanligvis mer enn tre timer daglig, mot 51 % andre steder i landet. Flere gutter enn jenter bruker mye tid foran en skjerm, og særlig dataspilling bidrar til dette. Barna bruker en god del mer tid foran skjerm desto eldre de blir. Dette skyldes først og fremst at de eldste barna bruker mer tid på sosiale medier enn de yngste.

Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?

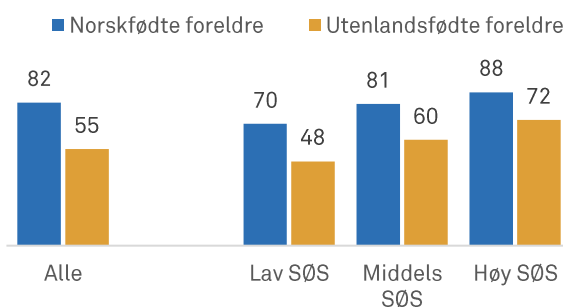

Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

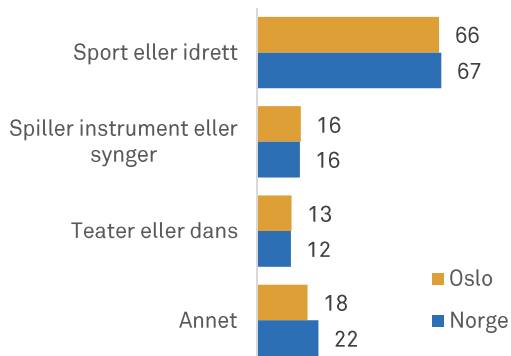

” Tre av fire barn i Oslo er for tiden med på faste fritidsaktiviteter

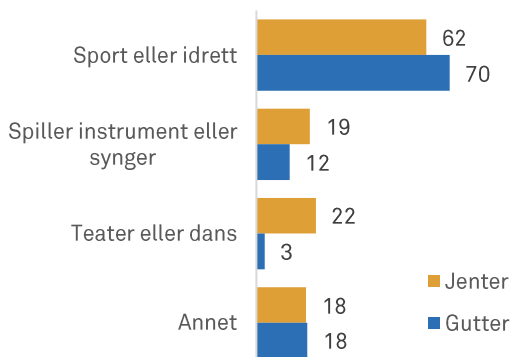
Prosentandel som er med på faste fritidsaktiviteter – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

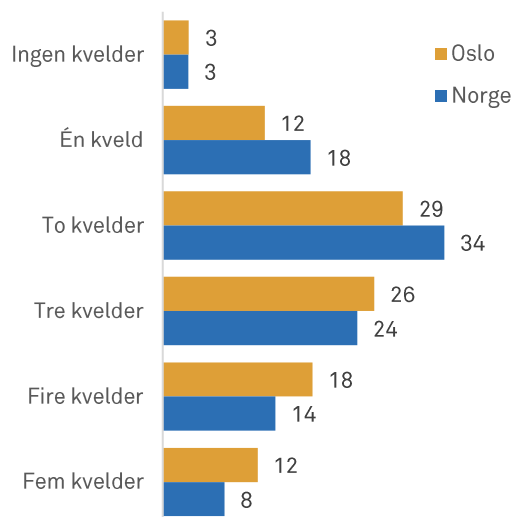
Hvor mange som driver med ulike typer faste fritidsaktiviteter

Prosentandel gutter og jenter som driver med ulike typer faste fritidsaktiviteter

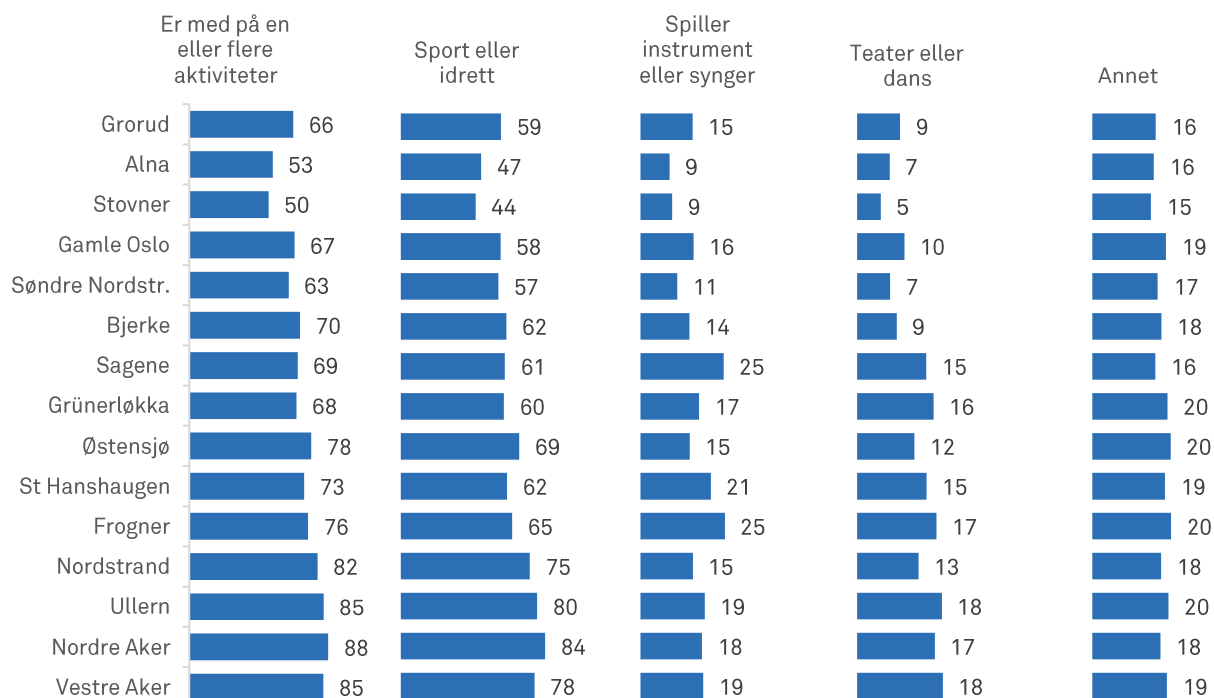

Hvor mange kvelder (mandag til fredag) barn er med på faste fritidsaktiviteter. Blant de som er aktive

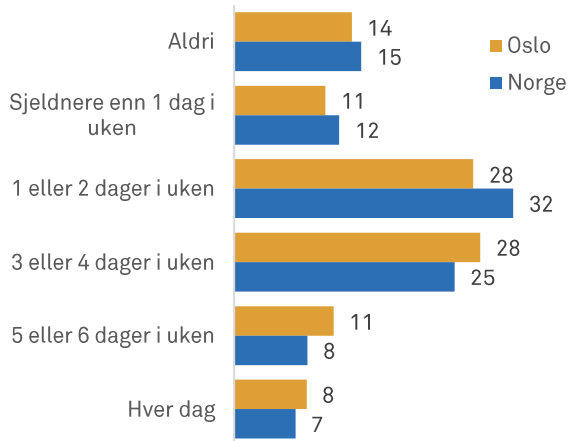

” Hvorvidt barn deltar i faste fritidsaktiviteter varierer mye mellom bydelene

Prosentandel i bydelene som er med på faste fritidsaktiviteter. Oslo 2021

Tenk på fritiden din utenfor skolen. Hvor ofte trener du eller driver med sport?

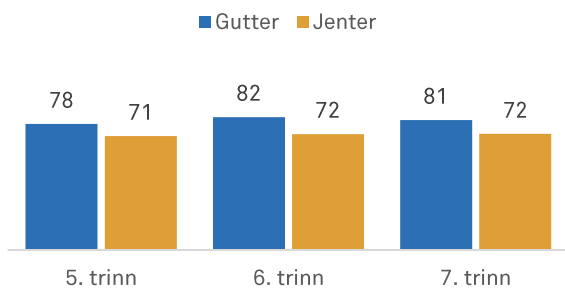
Trening og sport

De aller fleste barn i Oslo driver med en eller annen form for trening eller sport. Kun 14 % av barna sier dette er noe de aldri driver med. De fleste barna gjør dette 1-4 dager i uka. 19 % trener eller driver med sport minst 5 dager i uka.

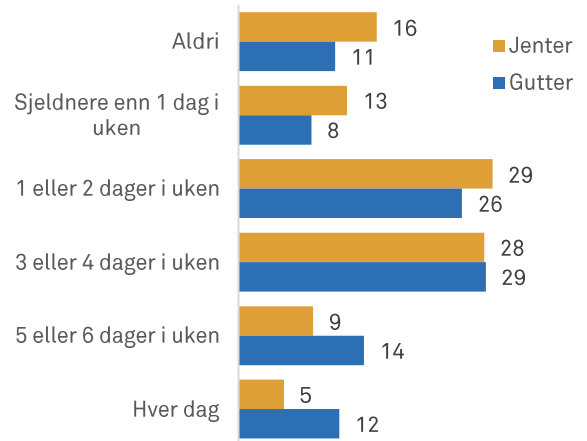
Det er litt flere gutter enn jenter som gjør dette. Guttene er klart overrepresentert blant de aller mest aktive. 26 % av guttene trener eller driver med sport 5 dager eller mer uka, mot 14 % av jentene. Blant jentene er det 29 % som driver med dette sjeldnere enn en gang i uka, mot 19 % av guttene.

Det er store sosiale forskjeller i andelen som trener eller er aktive i sport. Både barnas innvandrerbakgrunn og sosioøkonomiske bakgrunn har stor betydning. Å drive med sport er langt vanligere i de ytre bydelene på vestkanten og i bydelene Nordstrand og Østensjø enn i de indre bydelene og i de ytre bydelene på østkanten.

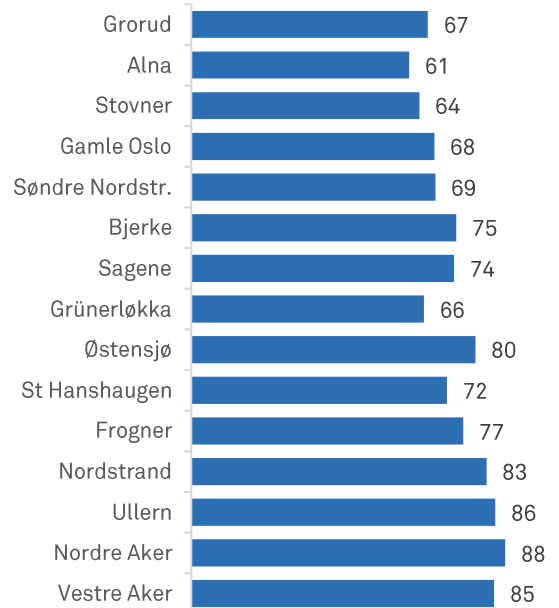
Prosentandel som vanligvis trener eller driver med sport minst en dag i uken. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

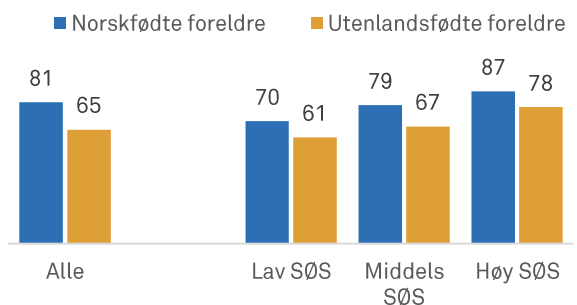
Tenk på fritiden din utenfor skolen. Hvor ofte trener du eller driver med sport?

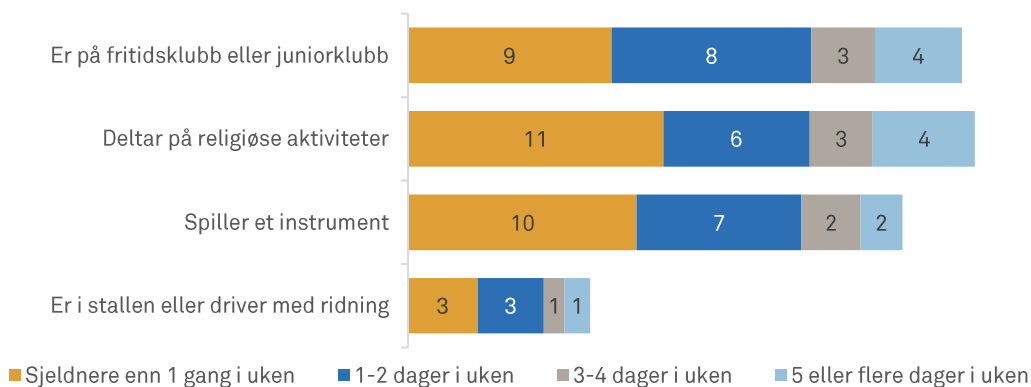
Prosentandel i ulike bydeler som trener eller driver med sport minst en dag i uken. Oslo 2021

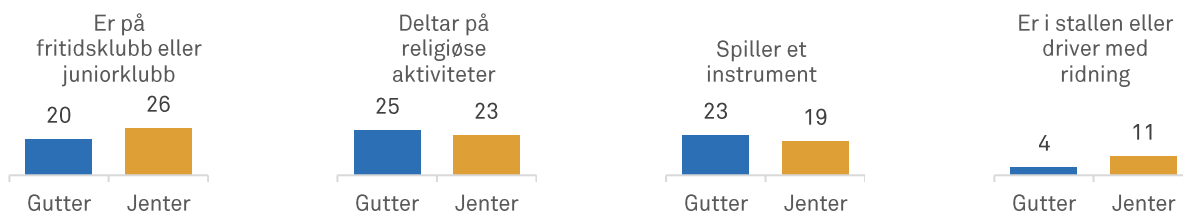
Prosentandel som vanligvis trener eller driver med sport minst en dag i uken – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

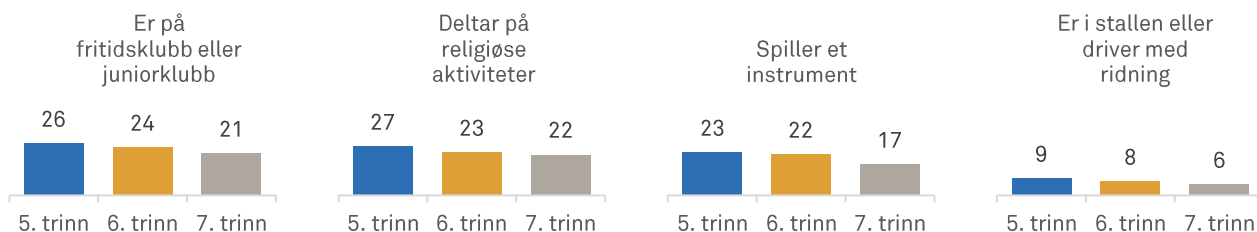
Hvor ofte barn vanligvis er med på ulike fritidsaktiviteter

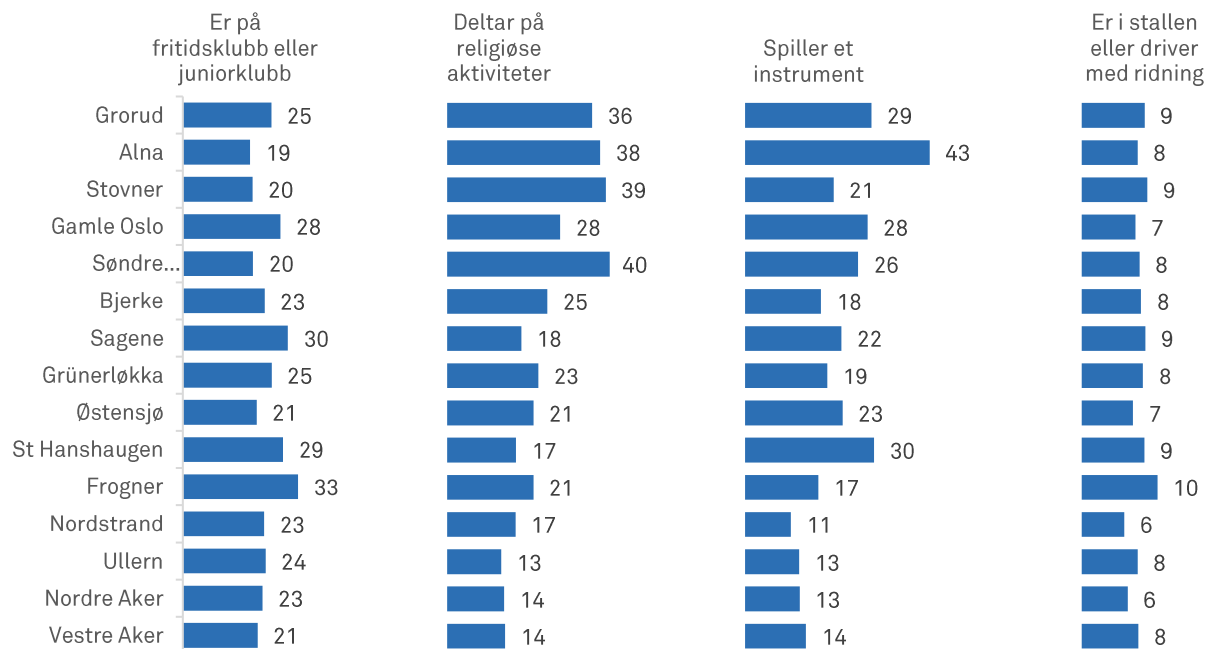
Prosentandel som vanligvis deltar på ulike aktiviteter. Etter kjønn

Prosentandel som vanligvis deltar på ulike aktiviteter. Etter klassetrinn

Prosentandel i bydelene som vanligvis deltar på ulike aktiviteter

Medier

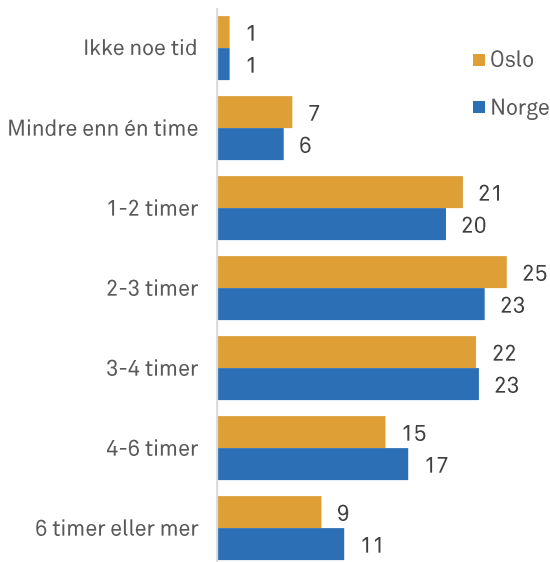
Den digitale utviklingen har ført til at mesteparten av barn og unges mediebruk skjer foran en skjerm. Tilbudet av skjermaktiviteter er betydelig og de aller fleste barna i Oslo bruker en del tid på dette hver eneste dag – selv når vi holder skolearbeidet utenom. Når det gjelder hvor mye tid barna bruker, er det store variasjoner barna i mellom. Barna fordeler seg mer eller mindre likt i fire grupper, der den ene gruppen bruker mindre enn to timer, den andre gruppen bruker 2-3 timer, den tredje 3-4 timer og den fjerde bruker mer enn 4 timer.

I gjennomsnitt bruker barn i Oslo mindre tid foran en skjerm enn barn andre steder i landet.

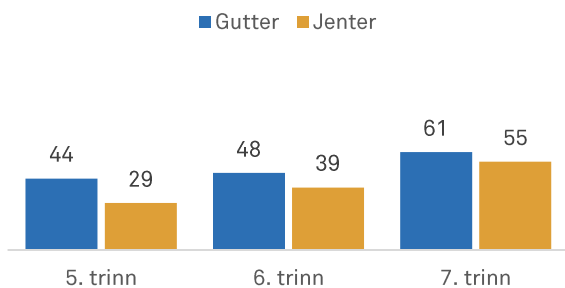
Det er generelt flere gutter enn jenter som bruker mye tid foran skjermen. Hovedforklaringen er at guttene bruker langt mer av fritiden sin på gaming. Men kjønnsforskjellene blir mindre etter hvert som barna blir eldre, og blant 7. klassingene er det ikke store forskjeller. Endringene med alder må sees i sammenheng med at bruken av sosiale medier opptar stadig mer av barnas tid desto eldre de blir, og at sosiale medier er en aktivitet som i denne aldersgruppen opptar flere av jentene enn av guttene.

Det er noen forskjeller i skjermtid mellom bydelene, uten at dette følger noen tydelige sosiale mønstre. Det er heller ingen klare forskjeller verken etter barnas sosioøkonomiske bakgrunn eller innvandringsbakgrunn.

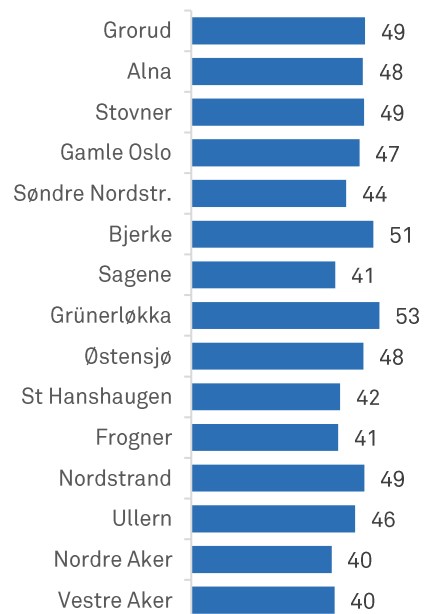
Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm. Ikke ta med skolearbeid

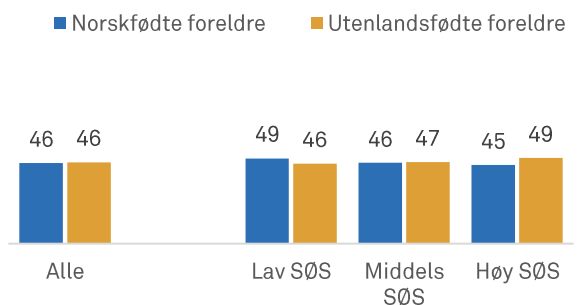
Prosentandel som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

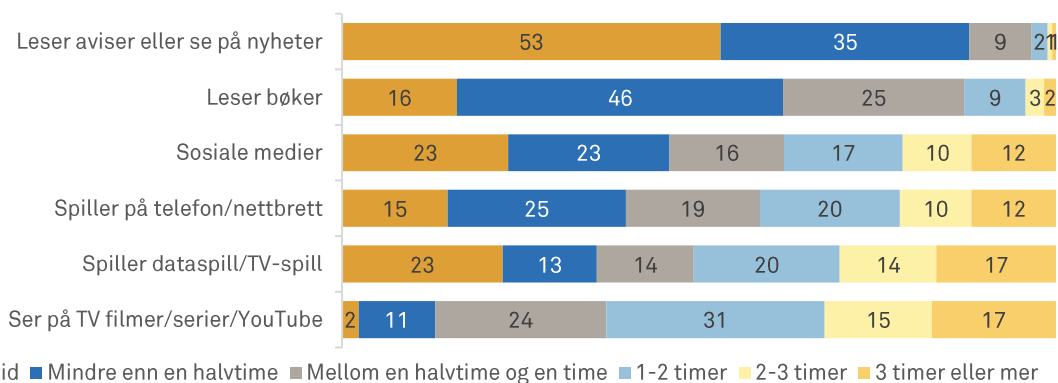
Prosentandel i ulike bydeler som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen. Oslo 2021

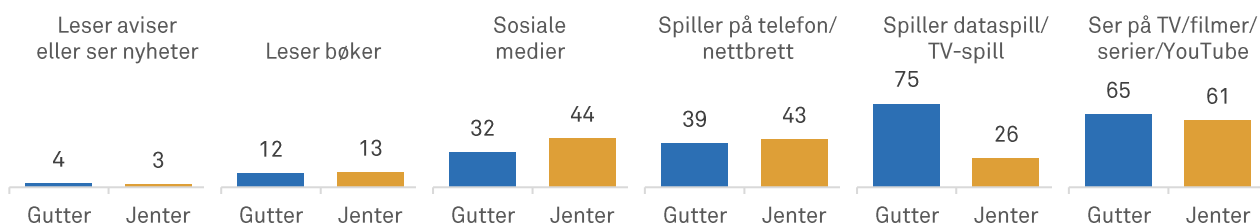
Prosentandel som bruker mer enn tre timer foran en skjerm en vanlig dag etter skolen – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

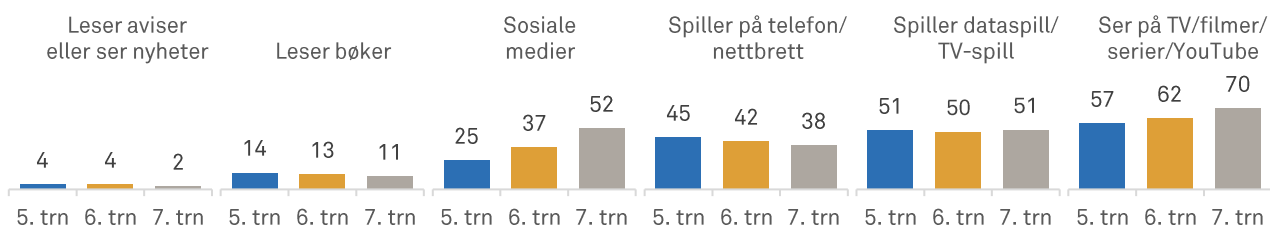
Omtrent hvor mye tid barn bruker på ulike medier en vanlig dag etter skolen

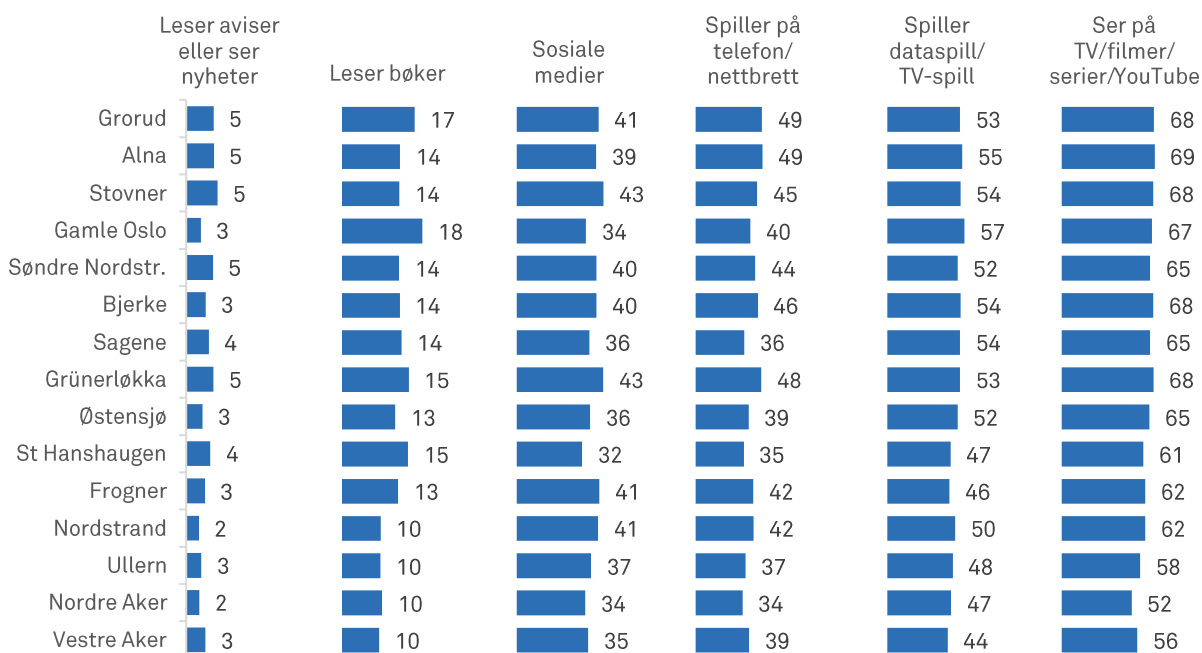
Prosentandel som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier. Etter kjønn

Prosentandel som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier. Etter klassetrinn

Prosentandel i bydelene som en vanlig dag etter skolen bruker mer enn en time på ulike medier

Helse

Egenvurdert helse er en viktig indikator for helsetilstand. I Ung i Oslo ble barna spurt om hvordan de har det både fysisk og psykisk og med helsa si generelt. De aller fleste er godt fornøyd med egen helse og har god fysisk og psykisk helse. Det er samtidig en god del barn som sliter med ulike former for helseplager, som for eksempel kvalme, hodepine eller magesmerter. 10 % av barna i Oslo opplever å ha denne typen fysiske plager hver dag. En mindre gruppe av barna (6 %) opplever ofte eller veldig ofte kjennetegn på nedstemthet, som for eksempel at ingenting er gøy mer eller at de triste. Omfanget av fysiske og psykiske plager blant barna i Oslo er omtrent det samme som i resten av landet. 19 % av barna i Oslo har i løpet av den siste uka brukt smertestillende tabletter, mot 22 % i resten av landet.

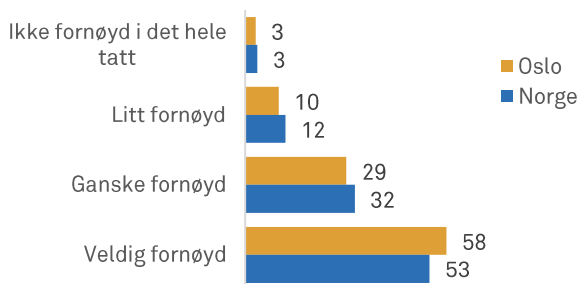
Jentene skårer i gjennomsnitt dårligere enn guttene på alle helseindikatorene. Jenter som gruppe er mindre fornøyd med helsa si, de opplever flere fysiske og psykiske plager, bruker smertestillende i større grad og flere har problemer med å sove enn gutter. Størrelsen på kjønnsforskjellene varierer imidlertid med alder. Mens de er små eller fraværende i 5. trinn, er det i 7. trinn betydelige forskjeller i egenvurdert helse mellom gutter og jenter. Dette kan ha sammenheng med at jenter modnes raskere enn gutter.

Helseindikatorene skiller ikke spesielt mye mellom bydelene. Enkelte bydeler skiller seg ut på enkelte indikatorer, men uten at det er mulig å identifisere noen gjennomgående sosioøkonomiske mønstre. Unntaket er bruken av smertestillende, som er mer utbredt på østkanten enn på vestkanten. Dette har sammenheng med at det er en høyere andel av barn med utenlandsfødte foreldre enn med norskfødte som bruker tabletter mot hodepine eller andre smerter.

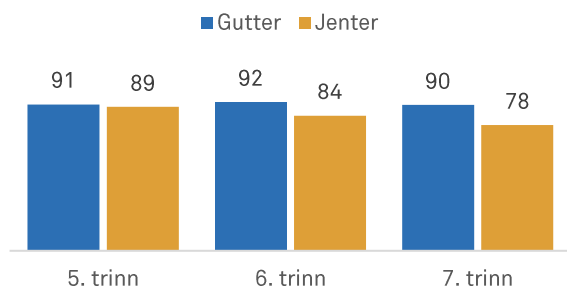
Tilstrekkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. 60 % svarte at de sov 9-10 timer den siste natten, mens 10 % sov 11 timer eller mer. 40 % av barna sov 8 timer eller mindre. Søvnvanene endrer seg mye med alder. Både blant gutter og jenter sover de eldste langt mindre enn de yngste. 22 % av barna har ofte eller veldig ofte problemer med å sove. Dette gjelder jenter i større grad enn gutter.

De aller fleste barn i Oslo – 89 % – har minst en person som de helt sikkert kan gå til for å snakke med om vanskelige eller triste ting. Mor er den som barna oftest oppgir, men mange kan også gå til far. Det er også mange som kan gå til venner eller søsken – eller til læreren sin eller noen i skolehelsetjenesten.

Hvor fornøyd er du med helsa di?

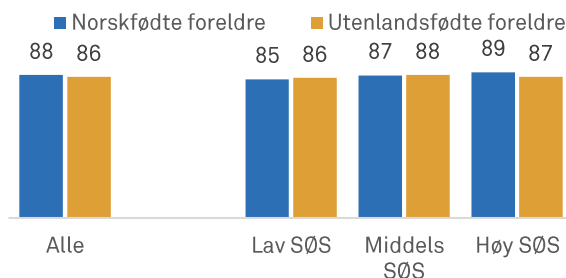

Prosentandel som er fornøyd med helsa si. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

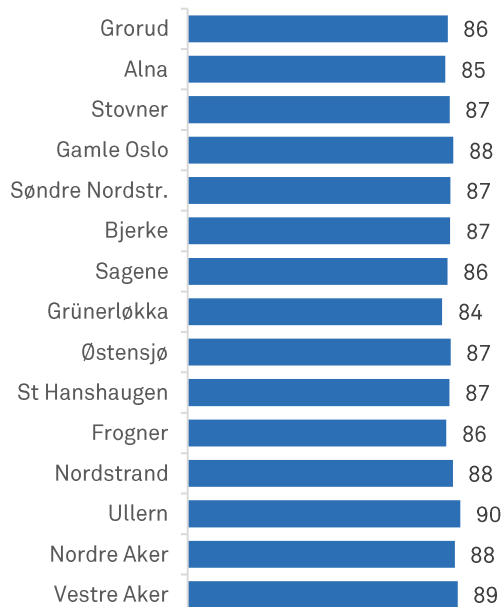

De aller fleste barn er godt fornøyd med egen helse

Prosentandel som er fornøyd med helsa si – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

Prosentandel i ulike bydeler som er fornøyd med helsen si. Oslo 2021

Fysiske plager

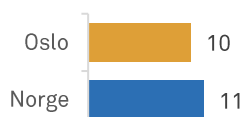
I Ung i Oslo ble det kartlagt hvor mange som opplevde følgende helseplager i løpet av den siste måneden: kvalme, hodepine og vondt i magen, nakken eller skuldrene. Svaralternativene var aldri, noen ganger, mange ganger eller daglig.

Det er ikke uvanlig at barn har noen av disse plagene, men for de aller fleste gjelder dette «noen ganger». En god del barn opplever imidlertid disse plagene jevnlig – og 10 % av barna har en eller flere av disse plagene hver dag. Tallet i Oslo skiller seg lite fra tallet i resten av landet.

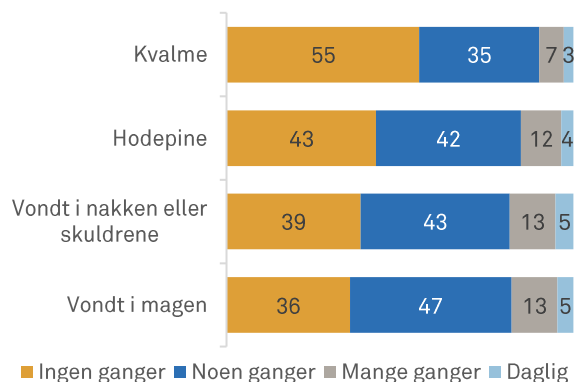
Andelen med daglige plager er høyere blant jenter enn gutter. For guttene reduseres andelen fra 8 % i 5. trinn til 6 % i 7. trinn. Blant jentene øker utbredelsen tydelig med alderen. Mens 11 % av jentene i 5. trinn er plaget daglig, gjelder det 16 % av jentene i 7. trinn.

Hvor mange som daglig opplever fysiske helseplager varierer noe mellom bydelene. Høyest er utbredelsen i de indre bydelene (11-12 %). I de andre bydelene gjelder det 9-10 % av barna.

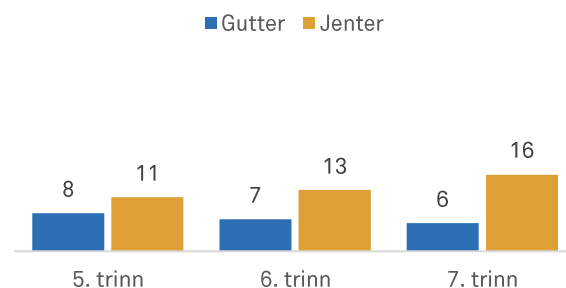
Prosentandel av barna som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hode, mage, nakke eller skuldre

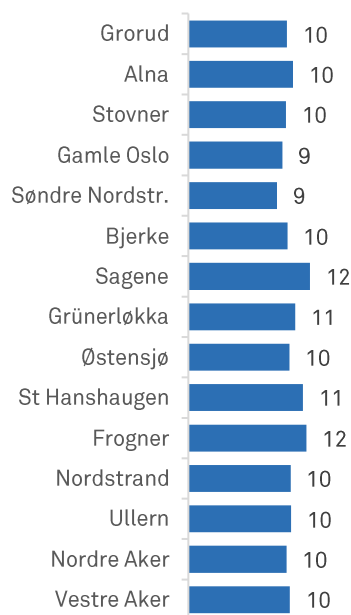
Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?

Prosentandel som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hode, mage, nakke eller skuldre. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i ulike bydeler som daglig har opplevd kvalme eller smerter i hode, mage, nakke eller skuldre. Oslo 2021

Smertestillende

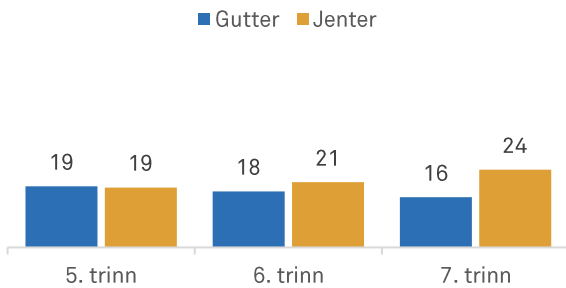
I Ung i Oslo ble barna spurt om de i løpet av den siste uken hadde brukt smertestillende tabletter. 19 % av barna i Oslo svarer ja, mot 22 % i resten av landet.

På 5. trinn svarer like mange gutter som jenter at de har brukt smertestillende. Dette endrer seg med alderen. På 7. trinn har 24 % av jentene brukt smertestillende, mot 16 % av guttene.

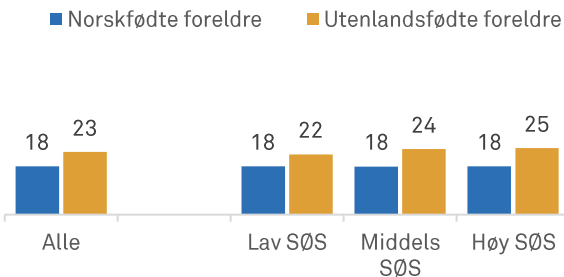
En høyere andel av barna med innvandrerbakgrunn (23 %) har brukt smertestillende sammenliknet med barn med norskfødte foreldre (18 %). Sosioøkonomisk bakgrunn har derimot lite å si.

Bruken av smertestillende er noe mer utbredt i bydelene i ytre Oslo øst enn på vestkanten og i de indre bydelene.

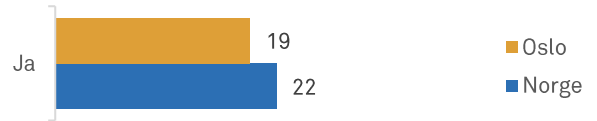
Prosentandel som har brukt smertestillende den siste uken. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

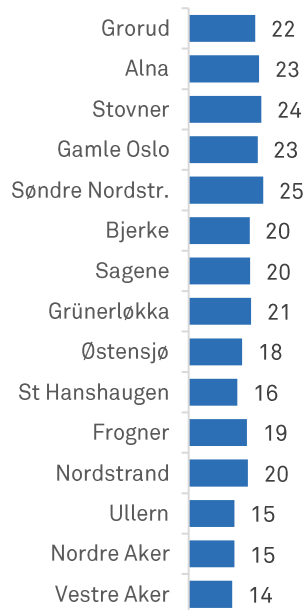
Prosentandel som har brukt smertestillende den siste uken – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?

Prosentandel i ulike bydeler som har brukt smertestillende den siste uken. Oslo 2021

” Ett av fem barn brukte smertestillende tabletter i løpet av siste uke

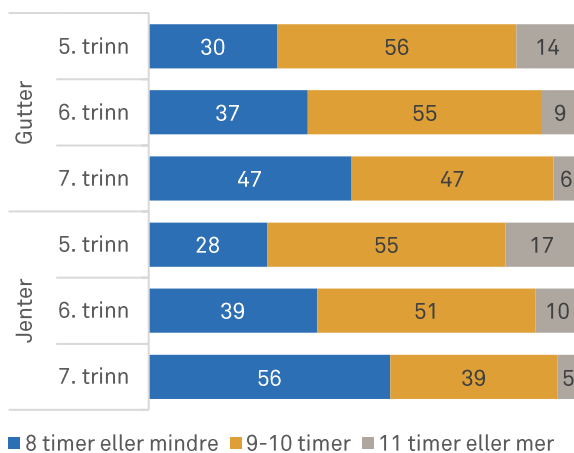
Søvn

Tilstrekkelig med søvn er viktig for konsentrasjon og trivsel. I Ung i Oslo ble barna spurt om hvor mange timer de sov sist natt. Svarene viser at dette varierer mye. 60 % sov 9-10 timer, mens 10 % sov 11 timer eller mer. 40 % av barna sov 8 timer eller mindre. Andelen av barn som sov lite er litt lavere i Oslo enn i resten av Norge.

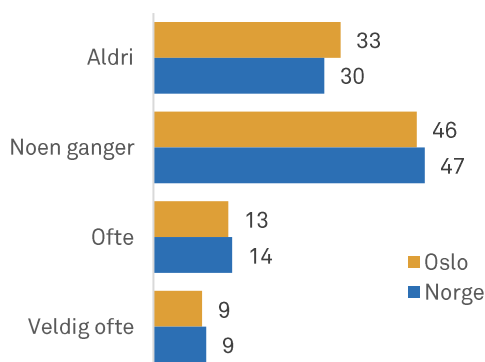
Søvnvanene endrer seg mye med alder. Både blant gutter og jenter sover de eldste barna langt mindre enn de yngste. Andelen som sover 8 timer eller mindre varierer noe mellom bydelene, med høyest andel i Bydel Bjerke (45 %) og lavest i Bydel Nordre Aker (34 %).

22 % av barna opplever ofte eller veldig ofte at de har problemer med å sove. Dette gjelder jenter i større grad enn gutter. Blant jentene øker dette problemet med økende alder, mens det samme ikke er tilfelle blant guttene.

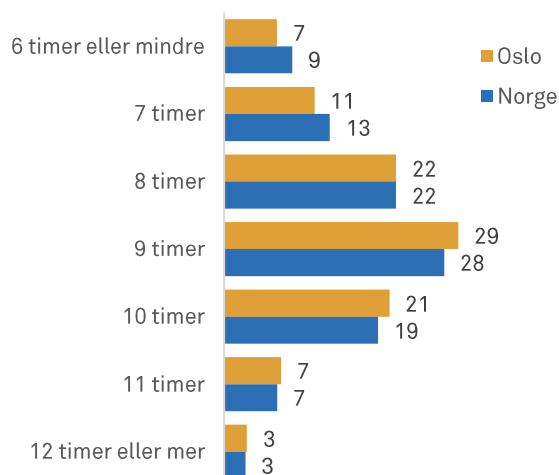
Hvor mange timer gutter og jenter på ulike klassetrinn sov natt til i går

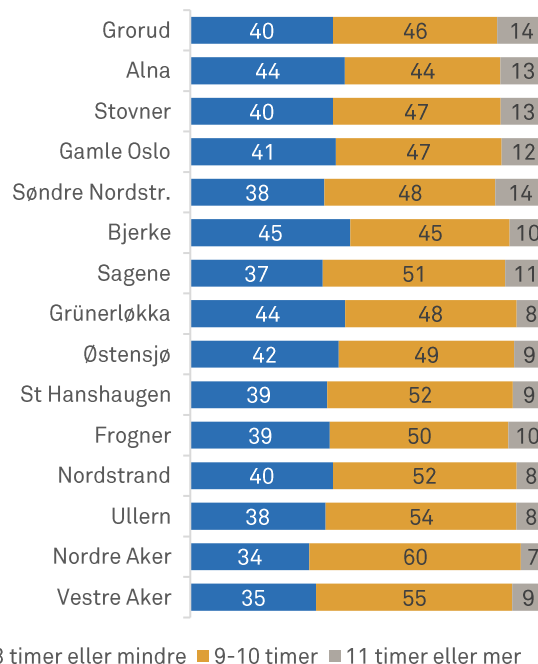
Hvor ofte skjer det at du har problemer med å sove?

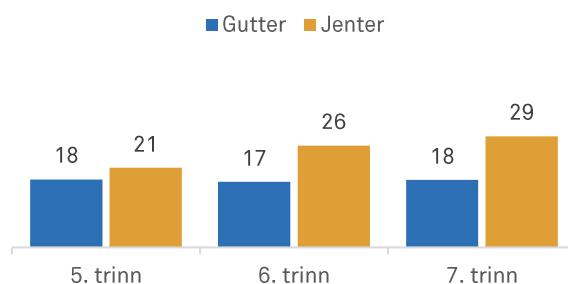
Omtrent hvor mange timer sov du natt til i går?

Hvor mange timer barn i ulike bydeler sov natt til i går

Prosentandel som ofte eller veldig ofte har problemer med å sove. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Vanskelige tanker og følelser

I Ung i Oslo ble det kartlagt hvor mange som opplever å være det vi kan kalle for nedstemt. Spørsmålene fanger opp negative følelser eller sinnsstemninger, og handler om å mangle energi, å føle seg trist eller tom, følelsen av at ingenting er gøy mer eller manglende verdi og utfordringer med å tenke klart.

På en firepunktsskala ble barn bedt om å svare på om dette skjedde aldri, noen ganger, ofte eller veldig ofte. Spørsmålene er hentet fra et spørreskjema som blant annet skal fange opp depresjon blant barn, uten at det betyr at vi her fanger opp psykiske lidelser ut fra kliniske kriterier.

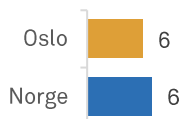
Det er ikke så uvanlig at barn kjenner på en eller flere av disse følelsene. For de aller fleste gjelder dette «noen ganger», mens et mindretall svarer ofte eller veldig ofte.

Basert på svar på fem spørsmål, ble det avgrenset en gruppe som «gjennomsnittlig» ofte eller veldig ofte opplevde å ha slike tanker og følelser. Totalt gjelder dette 6 % av barna i Oslo.

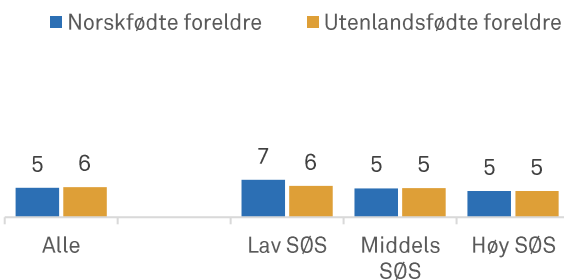
Flere jenter enn gutter opplever slike problemer. På alle klassetrinn opplever mellom 2-3 % av guttene ofte eller veldig ofte å være nedstemt. Blant jentene øker utbredelsen tydelig med alderen. Mens 5 % av jentene i 5. trinn ofte eller veldig ofte er nedstemt, gjelder det 12 % av jentene i 7. trinn.

Opplevelsen av å være nedstemt varierer noe etter barnas bydelstilthørighet. I de fleste bydelene på østkanten er andelen mellom 6-8 %. I de mer ressursrike bydelene er andelen noe lavere, mellom 4-5 %.

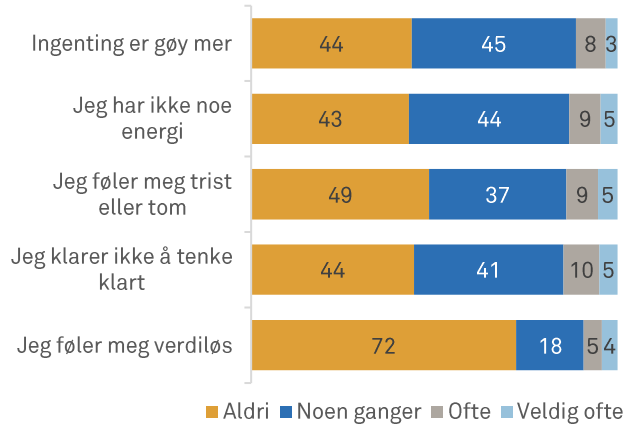
Prosentandel av barna som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt

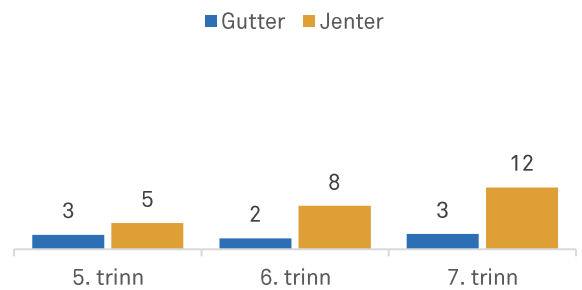
Prosentandel som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

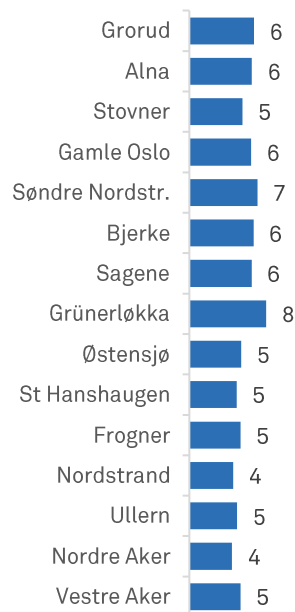
Hvor ofte skjer dette med deg?

Prosentandel som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

Prosentandel i ulike bydeler som ofte eller veldig ofte opplever å være nedstemt. Oslo 2021

Å ha noen å snakke med når ting er vanskelig

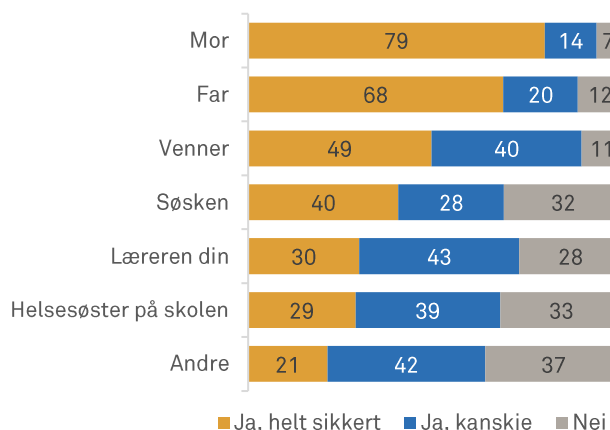
Å ha noen å snakke med om vanskelige eller triste ting kan være avgjørende når problemer dukker opp. Ung i Oslo viser at 89 % av barna er helt sikre på at de kan gå til en av de personene som de ble presentert for i spørreskjemaet. Tallet er identisk med landet for øvrig. Mor er den som barna oftest oppgir som støtteperson. 79 % er sikre på at de kan snakke med mor, 68 % er sikre på at de kan snakke med far og 49 % er sikre på at de kan snakke med venner. I tillegg er det mange som svarer «kanskje». Det er også mange som sier at de kan gå til søsken, men også læreren og skolehelsetjeneren.

Det er liten variasjon mellom bydelene i andelen av barna som helt sikkert har noen å gå til når ting er vanskelig. Enkelte bydeler skiller seg imidlertid ut med en del lavere tall.

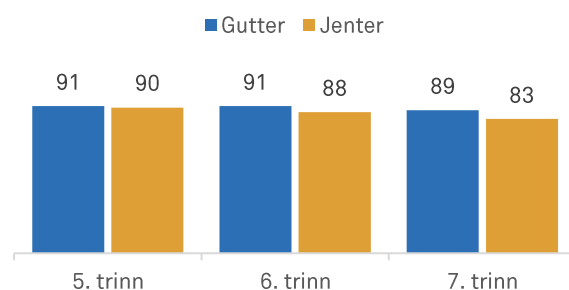
Guttene oppgir at de kan gå til noen flere personer enn jentene. Det er langt flere gutter enn jenter som kan gå til far. Men det er også flere gutter enn jenter som sier de kan gå til mor, til søsken, til læreren sin og til skolehelsetjeneren.

Andelen gutter og jenter som har minst en de kan gå til er nokså lik på 5. trinn. På 7. trinn er det derimot en god del færre jenter enn gutter som er sikre på at de har noen å snakke med.

Kan du snakke med noen av disse om triste eller vanskelige ting?

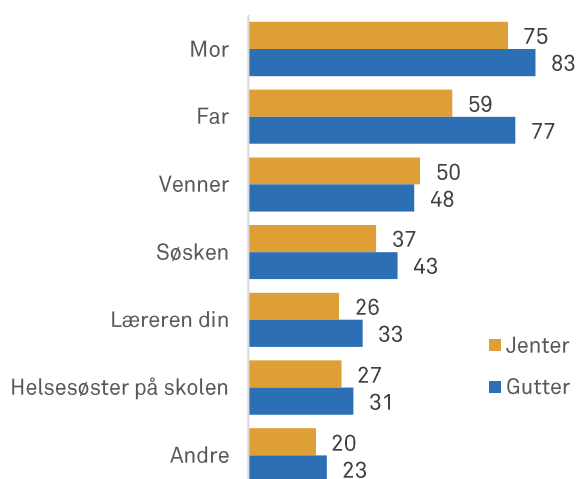
Prosentandel som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

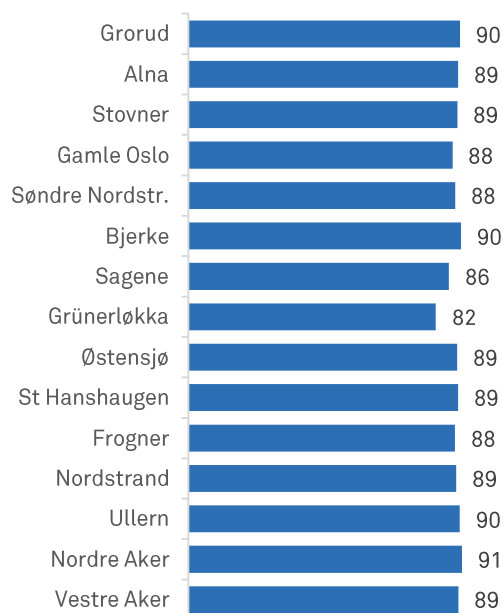
Prosentandel av barna som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting

Prosentandel gutter og jenter som helt sikkert kan snakke med noen av disse om triste eller vanskelige ting

Prosentandel i ulike bydeler som helt sikkert har minst en de kan snakke med om triste eller vanskelige ting. Oslo 2021

Mobbing

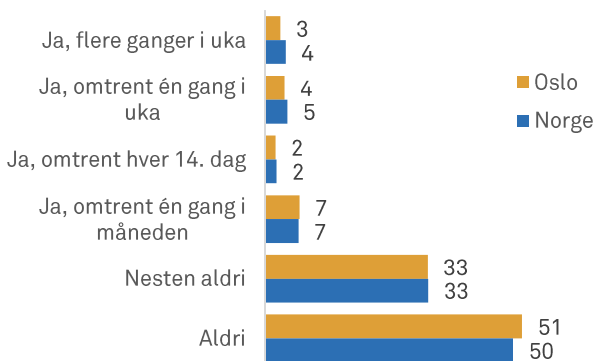
Barn i Norge rapporterer generelt om høy trivsel og gode levekår. Samtidig er en del utsatt for mobbing og andre former for krenkelser. Mobbing regnes gjerne som gjentatte hendelser der én eller flere med hensikt skader eller utsetter noen for ubehag. Mobbing kan skje på mange måter, som for eksempel gjennom utestenging, trusler, plaging eller direkte vold. For de som blir rammet vil mobbing være et alvorlig problem. Å bli utsatt for mobbing kan ha store konsekvenser, både her og nå og senere i livet.

I Ung i Oslo ble barna bedt om å tenke på de siste månedene og angi hvor ofte de har blitt stengt ute, blitt plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida. 84 % av barna rapporterer at dette aldri eller nesten aldri skjer dem. 9 % er imidlertid utsatt omtrent minst en gang hver 14. dag. Tallene er noe lavere enn i resten av landet, der andelen som er like ofte utsatt for mobbing er 11 %.

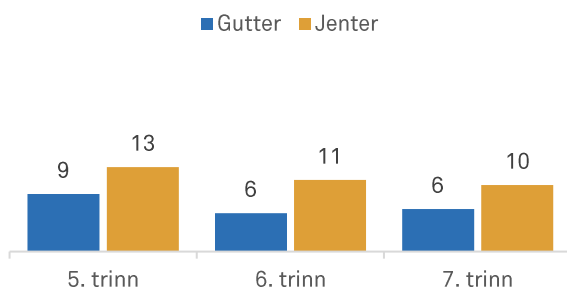
Flere jenter enn gutter rapporterer om at de blir mobbet jevnlig. For begge kjønn er det flere som opplever mobbing i 5. enn i 7. trinn. Andelen som opplever jevnlig mobbing, er like høy blant barn med og uten innvandrerbakgrunn og blant barn med ulik sosioøkonomisk status. Utbredelsen av mobbing varierer en del mellom bydelene, der færrest opplever mobbing i bydelene Stovner, Sagene, Nordstrand og Østensjø (7-8 %) og flest i Bydel Grünerløkka (12 %).

Gjennom Ung i Oslo er det også kartlagt hvor mange som har opplevd ulike negative hendelser på nett eller mobil, som utestenging eller trusler eller at noen har skrevet eller delt sårende tekster, bilder eller videoer om dem. Noen av disse hendelsene vil kunne oppleves som nettmobbing, mens andre hendelser er enkeltepisoder som noen likevel vil kunne oppleve som krenkende. Totalt har 32 % av barna opplevd minst en slik episode i løpet av de siste månedene. Andelen er omtrent den samme på alle klasstrinn, men generelt er flere jenter enn gutter utsatt. Opplevelsen av negative hendelser på nett og mobil varierer mellom bydelene, fra 29 % i bydelene Søndre Nordstrand og Stovner til 39 % i Bydel St. Hanshaugen. Det er imidlertid små forskjeller i andelen barn med og uten innvandrerbakgrunn og barn med ulik sosioøkonomisk som rapporterer om slike hendelser.

Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?

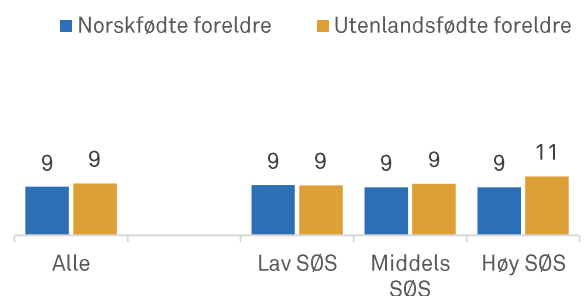

Prosentandel som blir mobbet på skolen eller i fritida omtrent hver 14. dag eller oftere. Blant gutter og jenter på ulike klasstrinn

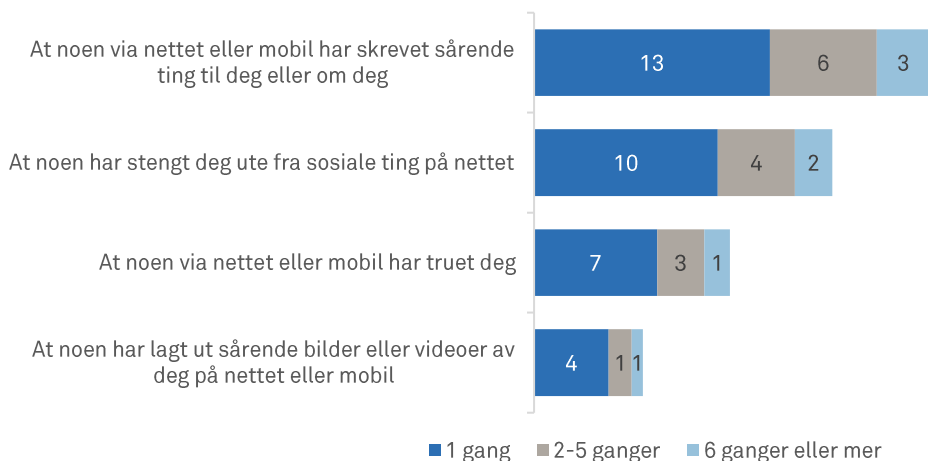

9 % av barna i Oslo blir flere ganger i måneden utestengt, plaget eller truet av andre barn

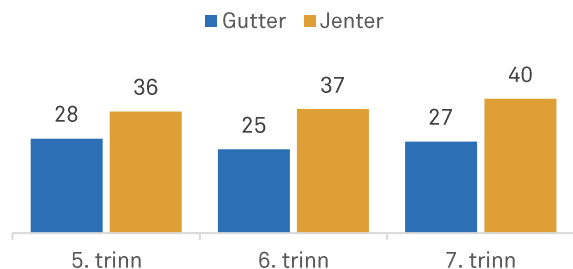
Prosentandel som blir mobbet på skolen eller i fritida omtrent hver 14. dag eller oftere – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

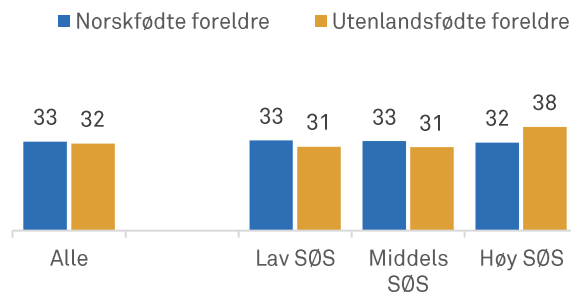
Hvor mange av barna som har opplevd negative hendelser på nettet eller mobilen i løpet av de siste månedene

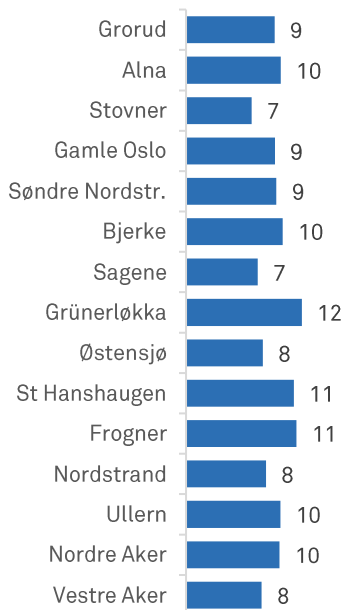
Prosentandel som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene. Blant gutter og jenter på ulike klassetrinn

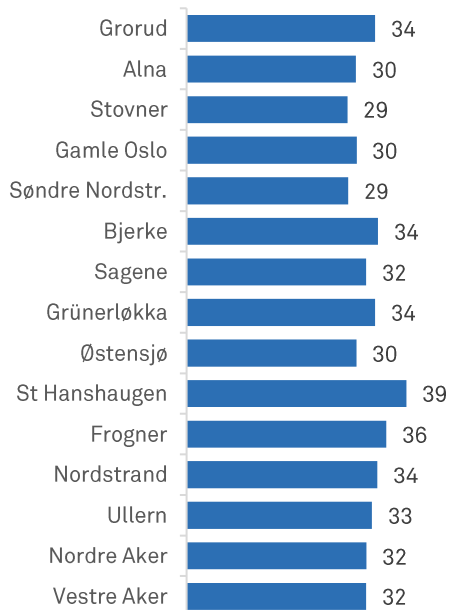
Prosentandel som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene – etter innvandringsbakgrunn og sosioøkonomisk status (SØS)

Prosentandel i ulike bydeler som blir mobbet på skolen eller i fritida hver 14. dag eller oftere. Oslo 2021

Prosentandel i ulike bydeler som har opplevd minst en negativ hendelse på nett eller mobil de siste månedene

Om undersøkelsen

Ung i Oslo er Oslo kommune sin Ungdata-undersøkelse. I 2021 inneholder undersøkelsen en barnedel til elever i 5. til 7. trinn og en ungdomsdel til elever på ungdomstrinnet og i videregående. I denne rapporten presenteres resultatene fra barnedelen av undersøkelsen, eller det som kalles for Ungdata Junior. Ungdata Junior er et spørreskjema basert kartleggingsverktøy som brukes av kommuner over hele landet, der målet er å få en oversikt over hvordan barn i alderen 10 til 12 år har det, og hva de driver med i fritiden.

Undersøkelsen ble gjennomført våren 2021. Barnedelen ble gjennomført på 101 skoler og ble besvart av 14.689 elever. Undersøkelsen foregikk i skoletiden med en voksen til stede i klasserommet og besto i at elevene besvarte spørsmål gjennom en nettbasert spørreundersøkelse. Svarprosenten i undersøkelsen er 77 prosent.

Barnedelen av Ung i Oslo har tidligere blitt gjennomført på enkelte Oslo-skoler og i enkelte bydeler i 2018 og 2019. I 2021 ble undersøkelsen for første gang gjennomført over hele byen. Årets undersøkelse gir dermed helt ny kunnskap om Oslo-barna i alderen 10-12 år – i byen som helhet og i de enkelte bydelene. Undersøkelsen ble gjennomført samtidig med ungdomsdelen av Ung i Oslo 2021. Resultatene fra ungdomsdelen er presentert i en egen rapport. Det er også laget egne rapporter for hver av bydelene.

Se ungdata.no og www.oslomet.no/forskning/forskningsprosjekter/ung-i-oslo-2021 for mer informasjon om undersøkelsen.

Bakgrunnen for undersøkelsen

Målet med Ung i Oslo er å få et kunnskapsgrunnlag som kan brukes av kommunen og bydelene i arbeidet med å utvikle en god oppvekstpolitikk. Resultatene kan gi en pekepinn på hvilke områder det kan være verdt for kommunen å jobbe videre med. De kan også brukes til å bevisstgjøre barn og voksne på hvordan andre barn har det og hva de gjør i fritiden.

Undersøkelsen er gjennomført av NOVA på oppdrag fra Oslo kommune. Bestillingen er foretatt av Kompetansesenter Rus Oslo (Korus), Velferdsetaten og Byrådsavdeling for arbeid, integrering og sosiale tjenester. Ungdata har en gratisløsning finansiert av Helsedirektoratet. Den tilpassete delen av Ung i Oslo er finansiert av Oslo kommune. Kommunen har finansiert rapportene som oppsummerer de viktigste funnene. I tillegg er det utarbeidet egne bydelsvise rapporter som viser resultatene i hver av Oslos 15 bydeler.

NOVA har det overordnede faglige ansvaret for kvaliteten i undersøkelsen. Data fra undersøkelsen vil bli brukt i ulike forskningsprosjekter. Det kommer flere publikasjoner fra undersøkelsen etter hvert.

For å sikre en god gjennomføring ble det nedsatt en styringsgruppe der representanter for Korus og byrådsavdelingen deltok, i tillegg til NOVA. Styringsgruppen fikk ansvar for det praktiske rundt undersøkelsen, samt sikre god forankring hos Utdanningsetaten og i skolene, der datainnsamlingen skulle foregå. Prosjektleder var forsker Anders Bakken ved NOVA. Forskningsassistent Siri Myrøld Osnes ved NOVA hadde ansvaret for all kontakt med skolene i forbindelse med datainnsamlingen. Myrøld Osnes dokumenterte også gjennomføringen og har bidratt i rapportskrivning.

Spørreskjemaet

Spørreskjemaet til barnedelen av Ung i Oslo er hentet fra Ungdata junior. Dette er et standardisert spørreskjema som blir brukt i kommuner over hele Norge. Spørsmålene er tilpasset aldersgruppen 10 til 12 år og handler om barnas hverdagsliv.

Spørreskjemaet inneholder spørsmål om vennskap, familie, skole, nærmiljø, fritidsaktiviteter, medier, mobbing, helse, trivsel og livskvalitet. Også elevenes kjønn, klassetrinn, innvandrerbakgrunn og hvilken bydel skolen de går på ligger i ble kartlagt. Til sammen ble barna bedt om å krysse av på 98 spørsmål eller utsagn.

Spørreskjemaet er anonymt og det er ikke mulig å identifisere hva enkeltpersoner har svart.

Deltakelse i Ung i Oslo

Undersøkelsen gjennomføres ved at elevene svarer på et elektronisk spørreskjema i skoletiden med en voksen til stede i klasserommet.

Elevene ble informert om at det er frivillig å være med og at de selv kan velge om de vil svare på spørsmålene. Barna fikk vite at det ikke ville få noen konsekvenser om de ikke ønsket å være med, at de kunne hoppe over spørsmål de ikke ville svare på og at de når som helst kunne slutte å svare. Barna ble også informert om hensikten med undersøkelsen og hvordan resultatene vil bli brukt, samt hvilke temaer undersøkelsen omfatter. Det ble også informert om hvem de kunne snakke med dersom de hadde behov for det etter å ha deltatt i undersøkelsen.

Foresatte fikk den samme informasjonen i god tid i forkant av undersøkelsen. De kunne si fra til skolen dersom de ikke ønsket at barnet deres skulle delta.

Datainnsamlingen

Alle Oslos offentlige og private grunnskoler med elever på mellomtrinnet – 5. til 7. trinn – ble invitert til å delta i undersøkelsen. Rekrutteringen av de offentlige skolene ble gjort i samarbeid med Utdanningsetaten i Oslo, mens NOVA hadde all kontakt med de private skolene.

Utdanningsetaten ba de offentlige skolene om å prioritere undersøkelsen. Med unntak av enkelte spesialskoler samtykket samtlige av de offentlige skolene og tre private skoler i at undersøkelsen kunne gjennomføres på deres skole.

Skolene som skulle delta, opprettet en kontaktperson som fungerte som et bindeledd mellom den enkelte skole og NOVA. Kontaktpersonen hadde ansvar for å gjennomføre undersøkelsen. Alle kontaktpersonene ble i januar 2021 invitert til et digitalt informasjonsmøte om undersøkelsen. De som ikke hadde anledning til å delta fikk muligheten til å se et opptak av informasjonsmøtet i etterkant.

Etter informasjonsmøtet fikk kontaktpersonene oversendt skriftlig instruks om hvordan undersøkelsen skulle gjennomføres. Instruksjonen inneholdt blant annet informasjon om hvordan elevene skulle informeres, og at undersøkelsen skulle gjennomføres slik at elevene ikke skulle se hverandres svar.

I løpet av skoleåret 2020–2021 ble det som følge av koronapandemien innført ulike restriksjoner og en trafikklysmoell for nivåinndeling av smitteverntiltak for skolene i Oslo. Undersøkelsen var planlagt gjennomført i uke 5–7, med muligheter for gjennomføring også i uke 10–12. I januar 2021 ble det innført rødt nivå (halverte klasser med kombinert skole- og hjemmeundervisning) på alle skolenivåer, og styringsgruppen valgte å utsette oppstart av hele undersøkelsen til uke 10.

Noen få skoler satte i gang undersøkelsen i uke 10, men i mars 2021 var smittetallene i Oslo høyere enn noen gang tidligere. Byrådet i Oslo besluttet å innføre heldigital undervisning ved alle barneskoler i bydelene med høyest smittetrykk, det vil si i bydelene Grorud, Stovner, Alna, Bjerke, Gamle Oslo, Grünerløkka og Søndre Nordstrand. Dette betød at undersøkelsen ikke kunne gjennomføres på skolene i disse bydelene i dette tidsrommet, men først etter påske når skolene etter hvert åpnet igjen. Alle skolene fikk først beskjed om at siste frist for å gjennomføre undersøkelsen var 1. mai, men på grunn av at det var gult og rødt nivå på flere av skolene ble den endelige fristen for å gjennomføre undersøkelsen utsatt til 31. mai.

Restriksjonene gjorde gjennomføringen av undersøkelsen krevende på mange skoler, og førte også til at svarprosenten ved skolene varierte en god del.

Hvordan undersøkelsen ble gjennomført

Skolene ble instruert om at undersøkelsen skulle gjennomføres i klasserommet og at det ikke var aktuelt at elevene besvarte undersøkelsen hjemme. Dette var for å sikre at alle elevene fikk god informasjon om undersøkelsen og at skolen kunne stille med den nødvendige beredskapen for elever som hadde behov for å snakke med skolehelsetjenesten i etterkant.

Skolene ble også instruert om at selve gjennomføringen skulle starte med at elevene fikk se en informasjonsvideo der de ble informert om hensikten med undersøkelsen, at det var frivillig å delta, at man kunne hoppe over spørsmål man ville unnlate å svare på, samt kontaktinformasjon til helsepersonell ved skolen. Alternativt kunne lærer lese opp en tekst med de samme opplysningene.

Hver skole ble bedt om å ha ansatte i skolehelsetjenesten til stede på skolen for elever som eventuelt ønsket å snakke med noen i etterkant av undersøkelsen. Ansvarlige i kommunen for skolehelsetjenesten informerte den lokale skolehelsetjenesten om behovet for beredskap i forbindelse med undersøkelsen.

De fleste skolene gjennomførte undersøkelsen i løpet av mars og april 2021. Den spesielle situasjonen med stengte skoler førte til at to av privatskolene og seks av de offentlige skolene ikke hadde kapasitet til å gjennomføre undersøkelsen. Undersøkelsen ble gjennomført på 101 skoler, hvorav en var privatskole.

Foresatte ble informert om undersøkelsen i god tid før undersøkelsen skulle gjennomføres. For de offentlige skolene ble dette gjort sentralt gjennom skolemeldingssystemet til Utdanningsetaten, det vil si portalen som Oslo kommune bruker for å kommunisere med elever og foresatte i Oslo-skolen. På de private skolene ble dette gjort fra hver enkelt skole.

Det ble informert på nettsidene til alle de offentlige skolene, og mer utfyllende informasjon om undersøkelsen ble lagt ut på [OsloMet sine nettsider](#).

Rambøll sto for den tekniske løsningen og utformet den digitale versjonen av spørreskjemaet. Det var noen få som opplevde avbrekk i nettilgangen eller som ble kastet ut av spørreskjemaet underveis, men for det store flertallet har det ikke vært slike problemer.

Datakvaliteten og representativitet

I all hovedsak er datakvaliteten i Ung i Oslo 2021 god. Datamaterialet er godt egnet til å gi et generelt bilde av hvordan barn i Oslo og i de ulike bydelene har det, og hva de driver med i fritiden. En styrke med undersøkelsen er at den omfatter elever fra nesten samtlige Oslo-skoler og at det er svært mange barn som har deltatt i alle bydeler. Det er også en styrke at svarprosenten ble så høy som 77 %, i en tid der skoleåret var preget av lange perioder med undervisning på rødt og gult nivå. Datamaterialet speiler godt kjønns- og klasstrinnsfordelingen i Oslo. Det var like mange gutter (50,0 %) og jenter (50,0 %) som deltok, mens fordelingen av elever på de tre klasstrinnene var 33,6 % på 5. trinn, 33,6 % på 6. trinn og 32,8 % på 7. trinn.

Selv om barna fikk beskjed om at de kunne hoppe over spørsmål og at de når som helst kunne trekke seg, har de aller fleste barn svart på de aller fleste spørsmål. Spørreskjemaet inneholdt 98 spørsmål eller utsagn, hvorav fire gikk spesifikt til de som var med i faste fritidsaktiviteter. Av de 94 spørsmålene, svarte barna i gjennomsnitt på 90 spørsmål. 90 % av barna svarte på mer enn 86 spørsmål. 5 % av barna svarte ikke på spørsmålene på de to siste sidene. Dette er barn som enten trakk seg før de kom til slutten av spørreskjemaet eller som av ulike grunner ikke hadde tid nok til at de fikk svart på alle spørsmålene.

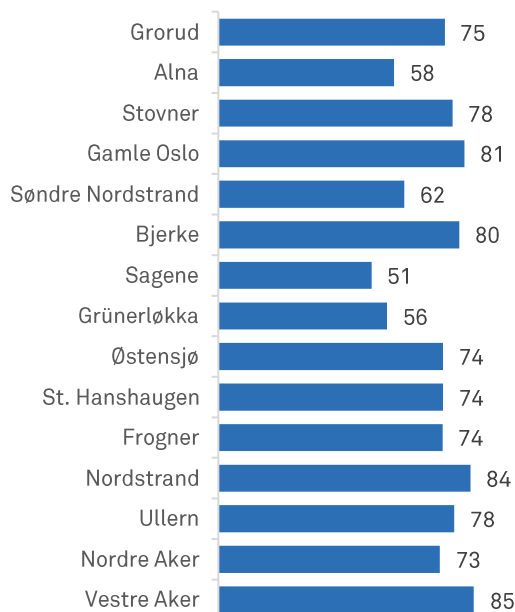
Tross høy datakvalitet er det noen trekk ved datamaterialet man bør være oppmerksomme på. Elever med mye fravær vil være underrepresentert. Det samme gjelder elever med særskilte behov og som går på skoler som er spesielt tilrettelagt for disse elevgruppene. De største elevgruppene som ikke er med i undersøkelsen, er de som gikk på skoler der skolene ikke fikk gjennomført undersøkelsen etter planen. Dessuten var det en del som ble fritatt fra undersøkelsen på grunn av helse-tilstand eller språkvansker. Siden undersøkelsen var frivillig, er de som ikke ønsket å delta i undersøkelsen ikke med i datamaterialet. Hvor mange dette gjelder, er ikke kartlagt.

På grunn av situasjonen med alle restriksjonene varierer svarprosenten en god del mellom bydelene. I noen bydeler fikk man enten ikke gjennomført undersøkelsen i det hele tatt eller gjennomført med lav svarprosent (under 20 %). I Bydel Alna gjaldt dette 2 av 11 skoler, i Bydel Grünerløkka 2 av 5 skoler, i Bydel Sagene 1 av 5 skoler, i Bydel St. Hanshaugen 1 av 4 skoler, i Bydel Søndre Nordstrand 2 av 10 skoler og i Bydel Østensjø 1 av 10 skoler. I alle andre bydeler ble undersøkelsen gjennomført med tilfredsstillende svarprosent på samtlige av de offentlig skolene i bydelen. At det ble så store skjevheter med manglende eller svak gjennomføring i enkelte bydeler, men ikke i andre,

skyldtes i hovedsak at skolene i mange av de aktuelle bydelene ble stengt i ukene før påske og det gjorde datainnsamlingen ekstra krevende.

Skjevhetene gjør at barn fra enkelte bydeler er underrepresentert ut fra den total elevpopulasjonen, mens barn fra andre bydeler er overrepresentert. For å justere for slike skjevheter, er det foretatt en vektning av materialet slik at alle bydeler er like mye representert i datamaterialet som de er i elevpopulasjonen. Dataene er også vektet slik at fordelingen av barn på de tre klasstrinnene er like i hver av bydelene. Dette bidrar til at sammenlikningen mellom barna i ulike bydeler blir mer gyldig enn om man skulle bruke rådatene direkte uten å vekte.

Svarprosent i bydelene. Ung i Oslo 2021 5. – 7.trinn

Svarprosent

Etter at datainnsamlingen var avsluttet, hadde 14.689 barn logget seg inn og besvart minst ett spørsmål. Svarprosenten er 77 % og er beregnet ut fra det samlede elevtallet på alle skolene som deltok i undersøkelsen, som var 19.009 elever.

Selvrapporterte data

Alle resultater fra Ung i Oslo er basert på det barna selv rapporterer. Dette er en styrke siden målet med undersøkelsen er å få oversikt over barns livssituasjon. Samtidig hefter det en viss usikkerhet rundt slike undersøkelser, for eksempel om spørreskjemaet er utformet på en god nok måte for å fange opp det man er interessert i, om barna forstår spørsmålene på samme måte som forskerne har lagt til grunn, og om barna svarer sannferdig på det de blir spurt om. Det er heller ikke alle som svarer på alle spørsmålene eller som rekker å fullføre undersøkelsen. I barnedelen av Ung i Oslo gjelder dette imidlertid såpass få at dette i liten grad bidrar til å påvirke resultat. Vår erfaring er at de aller fleste som er med i undersøkelsen tar den på alvor, og at Ung i Oslo gir et dekkende bilde av situasjonen til barn.

For å få mer systematisk kunnskap om hvordan barna opplevde å delta i undersøkelsen, ble barna helt på slutten bedt om å ta stilling til ulike påstander om undersøkelsen. Svarene viser at 89 % av barna oppfatter at undersøkelsen gir et godt bilde av hvordan de har det og at 87 % synes det var lett å svare på spørsmålene.

At så mange som 98 % sier seg enig i at de svarte ærlig på spørsmålene er en indikasjon på at de aller fleste barna tar undersøkelsen på alvor.

31 % mener imidlertid at undersøkelsen var altfor lang, mens 78 % mente de fikk god informasjon om undersøkelsen i forkant. Det siste tyder på at en god del barn ikke opplevde å bli godt nok informert om undersøkelsen. I framtidige undersøkelser vil det være viktig å finne mer ut av barnas behov for ytterligere informasjon.

Personvern og forskningsetikk

Undersøkelsen er anonym og inneholder ingen personopplysninger. Det vil si at det ikke er mulig å identifisere hvilke elever som har deltatt gjennom opplysningene som ble samlet inn.

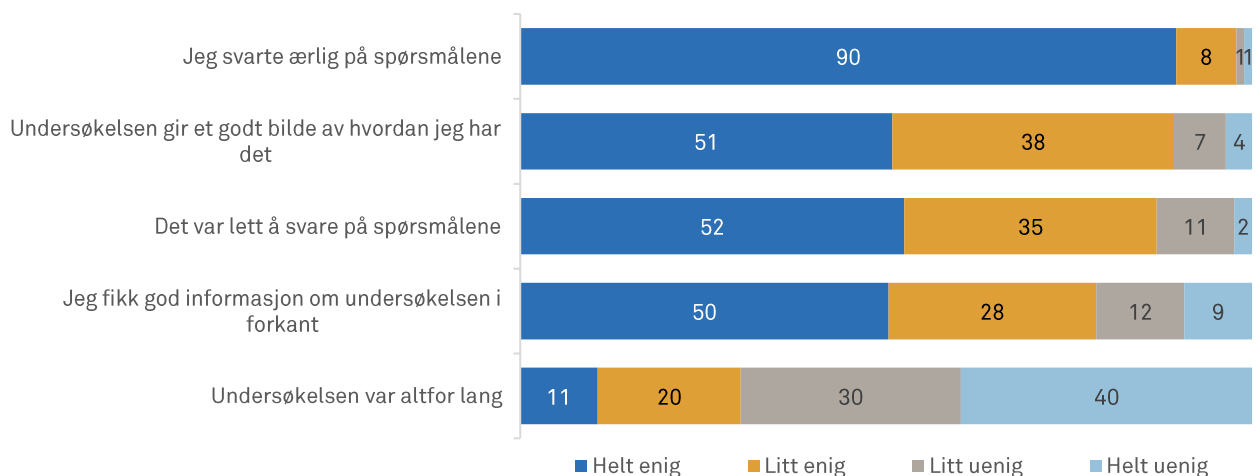
Deltakelse i Ung i Oslo er frivillig. Elevene ble informert i forkant av undersøkelsen om at de selv kunne velge om de ville delta og at de sto fritt til å hoppe over spørsmål de eventuelt ikke ønsket å besvare. De kunne også når som helst trekke seg dersom de ønsket det.

Foresatte ble informert om undersøkelsen i god tid før elevene ble bedt om å delta og kunne få tilsendt spørreskjemaet dersom de ønsket det. De som ikke samtykket til at barnet deres kunne delta ble bedt om å gi beskjed til skolen. Utover dette var det elevene selv som bestemte om de skulle delta i undersøkelsen eller ikke.

Skolene ble instruert om at elever som ikke ville delta eller som ikke fikk lov av foreldrene, skulle tilbys et alternativt pedagogisk opplegg eller ha vanlig undervisning.

For de fleste er spørsmålene i undersøkelsen uproblematisk å svare på. Noen vil likevel kunne oppleve enkelte temaer som vanskelige. Det ble derfor satt i gang tiltak for å redusere eventuelle ulemper som deltakerne i Ung i Oslo kunne oppleve i forbindelse med undersøkelsen. Foresatte og elever ble i forkant informert om at elevene kan ta kontakt med skolehelsetjenesten eller Røde Kors sitt samtaletilbud «Kors på halsen» dersom de ønsket å snakke med en voksen etterpå. Skolehelsetjenesten ble instruert om å være i beredskap i forbindelse med undersøkelsen.

Hva barna som deltok i barnedelen av Ung i Oslo synes om å være med i undersøkelsen

Sammenlikning med resten av landet

For å kunne sammenlikne situasjonen til barna i Oslo med barn andre steder i landet, har vi brukt data fra identiske Ungdata Junior-undersøkelser gjennomført i 111 kommuner i 2021, fra Haugesund i sør til Sør-Varanger i nord. Datamaterialet består av svar fra 43.761 barn fra sentrale og mindre sentrale kommuner over hele Norge.

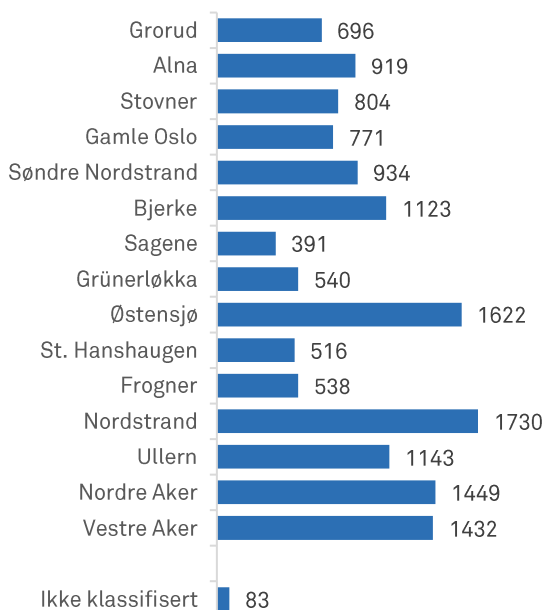
Selv om ikke Oslo inngår i disse tallene, bruker vi for enkelhets skyld betegnelsen «Norge» i alle figurene der vi sammenlikner resultatene fra Oslo og resten av landet.

Leseveiledning

Alle tallene i rapporten er angitt i prosent. Prosentene er beregnet ut fra de som har svart på de aktuelle spørsmålene. De fleste figurene er basert på hele utvalget som deltok i barnedelen av Ung i Oslo 2021 eller tallene er brutt ned etter kjønn, klassetrinn, sosioøkonomisk bakgrunn, innvandrerbakgrunn eller hvilken bydel barna går på skole.

Figurene som viser resultater på bydelsnivå, er sortert etter hvor høy sosioøkonomisk status elevene har – basert på spørsmål om tilgang på ulike sosioøkonomiske ressurser hjemme. Bydeler med lav sosioøkonomisk status er presentert øverst og deretter kommer bydelene i stigende rekkefølge med mengden av ressurser som finnes blant familiene i de ulike bydelene.

Antall barn fra bydelene som deltok i barnedelen av Ung i Oslo 2021. Bydelstilhørighet er basert på hvilken bydel som barnas skole ligger i

Definisjoner

Hvordan noen av nøkkelindikatorne er målt

Livet mitt er bra

Indikatoren er målt gjennom et spørsmål der barna blir bedt om å si seg enig eller uenig i ulike utsagn om livet. Indikatoren viser hvor mange prosent som var «helt enig» eller «litt enig» i utsagnet «Livet mitt er bra».

Sov minst ni timer siste natt

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Omtrent hvor mange timer sov du natt til i dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som har sovnet minst ni timer.

Har minst én fortrolig venn

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du minst én venn som du kan stole fullstendig på og kan betro deg til om alt mulig?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja, helt sikkert» eller «ja, det tror jeg».

Har alltid eller som regel noen å være sammen med i fritida

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet «Har du noen å være sammen med på fritida?». Indikatoren viser hvor mange som svarer «ja, alltid» eller «ja, som regel».

Er fornøyd med foreldrene sine

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med foreldrene sine.

Er fornøyd med skolen de går på

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med skolen de går på.

Trives på skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvordan har du det på skolen?». Indikatoren viser hvor mange prosent som var «helt enig» eller «litt enig» i utsagnet «Jeg trives på skolen».

Bruker minst én time på lekser i løpet av en vanlig dag

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Omtrent hvor lang tid bruker du på lekser i løpet av en vanlig dag?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker minst én time på lekser.

Gruer seg ofte veldig når de skal ha en prøve

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor ofte har du hatt det slik den siste tiden?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de «ganske ofte» eller «veldig ofte» gruer seg veldig når de skal ha en prøve.

Er fornøyd med nærområdet der du bor

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med «nærområdet der du bor».

Føler seg trygg på vei til og fra skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor trygg føler du deg?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ganske trygg» eller «veldig trygg» på spørsmålet om de føler seg trygg på vei til og fra skolen.

Bruker mer enn to timer daglig foran en skjerm

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du til sammen på aktiviteter foran en skjerm (TV, data, nettbrett, mobil)? Ikke ta med skolearbeid.». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker mer enn to timer.

Bruker mer enn én time på dataspill en vanlig dag etter skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker mer enn én time på dataspill.

Bruker mer enn én time på sosiale medier en vanlig dag etter skolen

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på en vanlig dag etter skolen. Omtrent hvor mange timer bruker du på dette?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de bruker mer enn én time på sosiale medier.

Er med på faste fritidsaktiviteter

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Er du med på noen faste fritidsaktiviteter for tiden?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Er fornøyd med helsa si

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Hvor fornøyd er du med ulike sider av livet ditt?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de er «ganske» eller «veldig fornøyd» med «helsa si».

Har hatt vondt i hodet mange ganger eller daglig siste måned

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du hatt noen av disse plagene i løpet av siste måned?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer at de «mange ganger» eller «daglig» har hatt vondt i hodet.

Har brukt smertestillende siste uke

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Har du brukt tabletter mot hodepine eller andre smerter den siste uken?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «ja».

Har blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn omtrent hver 14. dag eller oftere

Indikatoren er målt gjennom spørsmålet: «Tenk på de siste månedene. Har du blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida?». Indikatoren viser hvor mange prosent som svarer «minst hver 14. dag» eller oftere.

Har opplevd negative hendelser på nett eller mobil de siste månedene

Indikatoren er målt gjennom fire spørsmål som fanger opp negative hendelser på nett eller mobil, som trusler, utestenging, skrevet sårende ting om deg og at noen har delt bilder eller videoer.